БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

14 красавіка 1994 г.
Чацвер
№ 40 (13757)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

ЛЁСЫ ЛЮДСКІЯ

Доктар

□ Наталля КАРПЕНКА

Сяргей БРУШКО (фота)

Чалавек нарадзіўся... Здзейснілася таінства, роўнага якому не было, няма і ніколі не будзе на зямлі. Свет скаланаецца ад катаклізмаў, народ ідзе на народ, брат падымае руку на брата — але ў гэты момант на нейкае імгненне, на тысячную долю секунды нібыта прыпыняецца час, адыходзяць на задні план трагедыі і войны, а на зямлю апускаецца ціхі анёл, каб нябачнымі крыламі закрыць, абараніць кволую, дрыготкую істоту, у якой ужо б'ецца жыццё. Чалавек нарадзіўся!

Зараз ён запішчыць, заявіць пра сябе гэтаму свету — і пачнецца новы адлік часу. Ружовы, мяккі камячок... Колькі іх прыходзілася трымаць на руках Івану Уладзіміравічу Дудзе, загадчыку кафедры акушэрства і гінекалогіі, доктару медыцынскіх навук, прафесару Беларускага інстытута ўдасканалення ўрачоў амаль за сорак гадоў сваёй працы — не падлічыць. Тым больш не падлічыць і не вымераць нічым ні пякельнага напружання, ні назапашанай разам з бяссоннымі начамі стомленасці, ні "спаленых" нервовых клетак...

(Працяг на 2-й стар).

Цяжкі крок да аб'яднання. Але не апошні

З гэтага часу 12 красавіка, магчыма, увойдзе ў гісторыю не толькі як свята касманаўтыкі, але і як дзень, калі зроблены вельмі важны крок ва ўмацаванні супрацоўніцтва Беларускай і Расійскай дзяржаў. У гэты дзень пастаўлена кропка ў больш чым паўгадавых намаганнях па падрыхтоўцы пагаднення аб аб'яднанні грашовых сістэм Беларусі і Расіі. Абодва бакі падкрэсліваюць цяжкасць і складанасць гэтай работы, паколькі размова ідзе аб вырашэнні далёка не ардынарнай задачы: зліцці фінансавых сістэм дзвюх суверэнных краін. На розных этапах падрыхтоўкай праектаў дакументаў займаліся не толькі шматлікія групы экспертаў, але і міністры, кіраўнікі нацыянальных банкаў, кіраўнікі ўрадаў. З беларускага боку ўсе ніці перагаворнага працэсу сыходзіліся непасрэдна да Старшыні Савета Міністраў Вячаслава Кебіча. Ён жа ўзначаліў дэлегацыю ўрада рэспублікі на фінішным адрэзку, які, відаць, быў не менш складаным, чым усе папярэднія, разам узятыя.

У дэлегацыю ўваходзілі таксама першы намеснік кіраўніка ўрада Міхаіл Мясніковіч, намеснікі Мікалай Косцікаў і Уладзімір Заламай, намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета рэспублікі Іван Бамбіза, кіраўнік Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч, міністры Сцяпан Янчук, Павел Казлоўскі, Генадзь Шкурдзь, старшыні ўсіх абласных Саветаў народных дэпутатаў.

Познім вечарам 12 красавіка ў Вялікай зале перагавораў Белага дома на Краснапрэсненскай набярэжнай, дзе цяпер размяшчаецца расійскі ўрад, адбылося падпісанне ўсяго пакета падрыхтаваных дакументаў. Галоўны з іх — "Дагавор аб аб'яднанні грашовай сістэмы Рэспублікі Беларусь з грашовай сістэмай Расійскай Федэрацыі і ўмовах функцыяніравання агульнай грашовай сістэмы". Падпісаны таксама міжурадавае пагадненне аб адзіным механізме кіравання бюджэтнымі сістэмамі Беларусі і Расіі, аб адзіным парадку рэгулявання знешнеэканамічнай дзейнасці, пратакол аб увядзенні адзінага парадку тарыфнага рэгулявання гандлю і аб'ёмах інвесціруемых і крэдытуемых тавараў, аб увядзенні рэжыму свабоднага гандлю, а таксама пратакол аб увядзенні сумеснага мытнага кантролю. І Вячаслаў Кебіч, і Віктар Чарнамырдзін пасля цырымоніі падпісання падкрэслілі ўзаемавыгаднасць дасягнутага пагаднення. Ні адзін бок не імкнуўся выйграць за кошт другога. У той жа час абодва прэм'еры адзначылі, што зроблены вельмі важны, але толькі першы крок на шляху да аб'яднання грашовых сістэм.

Асаблівасць падпісанага пагаднення і дакументаў, якія спадарожнічаюць яму, заключаецца ў тым, што не ўсе яго артыкулы пачнуць дзейнічаць адразу. З 1 мая ўступаюць у сілу артыкулы, якія датычаць у першую чаргу зняцця абмежаванняў на гандаль. У прыватнасці, адмяняюцца пошліны на прадукцыю, якую Расія экспартуе ў Беларусь. Гэта вельмі важна для беларускіх вытворцаў, паколькі названыя пошліны амаль на трэць павялічвалі кошт нашых тавараў.

Высока ацаніў адмену расійскіх экспартных пошлін і кіраўнік Нацыянальнага банка Беларусі Станіслаў Багданкевіч. На яго думку, наступным крокам з боку Расіі павінна быць устанаўленне аднолькавых цэн на сыравіну, энергію, матэрыялы, іншую прадукцыю як для сваіх, так і беларускіх спажыўцоў.

Аднак для таго, каб уступіў у сілу ўвесь Дагавор аб аб'яднанні грашовых сістэм, сур'ёзныя рашэнні павінны прыняць парламенты абедзвюх дзяржаў. Каменем спатыкнення быў артыкул дагавора аб банках, з-за якога сам дагавор Станіславам Багданкевічам падпісаны з агаворкай, што ўказвае на неадпаведнасць яго пятага артыкула нядаўна прынятай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Паколькі ў выніку аб'яднання адзіным плацёжным сродкам у Беларусі, як і ў Расіі, павінен стаць расійскі рубель, бакі прыйшлі да згоды, што адзіным цэнтрам грашовай эмісіі становіцца расійскі цэнтральны банк. Ён прыме на свой баланс актывы і абавязацельствы Нацыянальнага банка Беларусі і будзе вызначаць усю крэдытна-фінансавую палітыку на адзінай расійска-беларускай фінансавай прасторы. Аднак, каб такое стала магчымым, павінны быць унесены адпаведныя папраўкі ў Канстытуцыю нашай рэспублікі.

Як падкрэслівалася на прэс-канферэнцыі пасля падпісання дагавора, ёсць два шляхі "развязвання" праблемы: папраўкі ў Канстытуцыю ўносіць Вярхоўны Савет або сваю думку ў сувязі з аб'яднаннем грашовых сістэм выкажа сам народ у ходзе ўсебеларускага рэферэндуму. Саветнік кіраўніка беларускага ўрада Мікалай Скарынін дапускае, што рэферэндум можна правесці адначасова з выбарамі першага прэзідэнта рэспублікі. Што датычыць урада, то, паводле слоў Вячаслава Кебіча, ён не сумняваецца ў правільнасці выбранага шляху.

Сур'ёзныя парламенцкія працэдуры дагавор павінен прайсці і ў Расіі. Яго трэба будзе ратыфікаваць у думе. Карацей кажучы, бакі дамовіліся прывесці заканадаўства сваіх краін у адпаведнасць з падпісаным дагаворам. Толькі пасля гэтага ён уступіць у сілу і пачне дзейнічаць закладзены ў ім механізм аб'яднання.

БЕЛІНФАРМ.

Кур'ер "ЧЗ"

Знайсці рэальнага ўласніка

"Мэта беларускай прыватызацыі — знайсці рэальнага ўласніка былой дзяржаўнай маёмасці", — сказаў намеснік міністра па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі Васіль Давыдзенка на сустрэчы з журналістамі.

Паводле наяўнай інфармацыі, на гэты момант для атрымання чэкаў "маёмасці" ў камісіі выканкамаў Саветаў народных дэпутатаў звярнулася больш як дзесяць працэнтаў гармадзян рэспублікі. Гэта каля 700 тысяч чалавек. Намінальны кошт сертыфікату вызначаны ўрадам у 25 тысяч рублёў. У сярэднім іх колькасць на аднаго жыхара Беларусі складзе каля двух мільёнаў рублёў. Чэкі можна атрымаць у спецыяльных камісіях пры выканкамах Саветаў народных дэпутатаў, а ў буйных гарадах — у жыллёва-эксплуатацыйных службах па месцы пражывання.

Законам аб імянных прыватызацыйных чэках прадугледжана бязвыплатна перадаць грамадзянам палову маёмасці, якая належыць дзяржаве. Цяпер прыблізна дзесяць яе працэнтаў ужо акцыяніравана.

Другі этап прыватызацыі — абмен чэкаў на акцыі — пачнецца з першага ліпеня. Парадак куплі акцый спрошчаны. Дастаткова звярнуцца ў ашчадны банк і пералічыць свае чэкі "Маёмасць" на рахунак выкупляемага прадпрыемства. Узамен выдадуць адпаведны дакумент.

БЕЛІНФАРМ.

Кантакты пашыраюцца

Сёння дзяржава Ізраіль адзначае сваё нацыянальнае свята — Дзень Незалежнасці. Напярэдадні Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Ізраіля ў Беларусі спадар Эліяху Валк правёў прэс-канферэнцыю.

48-гадовы дыпламат у свой час жыў у Мінску, навучаўся ў БДУ, таму добра ведае нашу рэспубліку. На брыфінгу размова ішла не толькі аб сучасным становішчы Ізраіля, але і аб кантактах на розных узроўнях паміж дзяржавамі.

У 1947 годзе Савет Бяспекі ААН прагаласаваў за стварэнне яўрэйскай дзяржавы, была прынята Дэкларацыя аб незалежнасці Ізраіля. Сёння ён адзначае нацыянальнае свята 46-ты раз.

Спадар Эліяху Валк расказаў журналістам аб развіцці эканамічных працэсаў у Ізраілі, палітычным ладзе дзяржавы. Асаблівую ўвагу ён звярнуў на ўзаемаадносіны паміж Ізраілем і Беларуссю, якія атрымалі вялікі імпульс пасля абмену пасламі. Пакуль ратыфікавана толькі адно міждзяржаўнае пагадненне ў галіне сельскай гаспадаркі, але плануецца, што будзе заключана яшчэ 7 рамачных дагавораў.

Тым не менш, дзелавыя кантакты пашыраюцца з кожным днём. Апошнім часам 4 групы беларускіх банкіраў, эканамістаў, кіраўнікоў прадпрыемстваў, гандлёвых работнікаў наведалі Ізраіль, завязалі партнёрскія сувязі з прадстаўнікамі мясцовага бізнесу. Адбыліся кансультацыйныя сустрэчы ізраільскага боку з работнікамі беларускага ваеннага ведамства, міністэрстваў унутраных спраў і аховы здароўя.

Якаў ЯСЭПКІН.

Прушынскі — непажаданая персона?

Здаецца, адным з магчымых прэтэндэнтаў на прэзідэнцкую пасаду стала меней. Аляксандр Прушынскі, які выказваў намер змагацца за "крэсла № 1", выбыў з барацьбы яшчэ да яе афіцыйнага пачатку.

У суправаджэнні прадстаўнікоў адпаведных органаў улады Аляксандр Ксаверавіч вымушаны быў пакінуць Беларусь. Апынуўшыся ў Польшчы, граф адразу ж стаў "здабычай" журналістаў. Перад высылкай А.Прушынскі некалькі дзён знаходзіўся пад арыштам "за парушэнне пашпартнага рэжыму".

(Ул.інф.).

Як на перадавой

Другі па ліку выбух за апошнія некалькі дзён прагучаў у раёне "Гомсельмаша". У выніку першага, як вядома, загінуў вадзіцель "Жыгулёў" і была цяжка паранена яго спадарожніца.

На гэты раз у рэстаране "Верас", што знаходзіцца ў тым жа мікрараёне, незнаёмыя ў масках кінулі дзве гранаты, адна з якіх разарвалася. На шчасце, наведвальнікі атрымалі толькі лёгкія цялесныя пашкоджанні і вельмі перапалохаліся. Другую гранату сапёры абясшкодзілі толькі праз суткі — гэта да пытання аб нашай аператыўнасці. Злачынцы ўцяклі.

Так жыць нельга!

У даўжэзныя чэргі па заслужаную дапамогу па старасці выстраіліся ў гэтыя дні на поштах брэсцкія пенсіянеры. Аднак, дарэмна страціўшы час і нервы, большасць з іх вярталася дамоў без грошай.

Як стала вядома, Брэсцкі паштамт не атрымаў з абласнога пенсіённага фонду больш за трэць неабходнай для выплат сумы. Кіраўніцтва паштамта звярнулася па дапамогу да абласных улад і атрымала абяцанне зрабіць выплаты к канцу месяца. На якія сродкі ўвесь гэты час будуць жыць пенсіянеры — ніхто адказаць не можа.

БЕЛІНФАРМ.

Мытнікі не спраўляюцца

Да такога вываду прыйшлі на апошняй нарадзе ў выканкаме Крычаўскага гарсавета, удзельнікамі якой былі кіраўнікі гарадскога аптова-рознічнага прадпрыемства, аддзела рабочага забеспячэння, масларобнага завода, мясакамбіната, хлебазавода, ГРАУС, мытні і лінейнага аддзела міліцыі.

Адзначана, што вываз прадуктаў харчавання за межы рэспублікі набыў пагражальны характар. У Расію вывозіцца хлеб, мясныя і малочныя вырабы, у той час, як іх не хапае для саміх жыхароў Крычава. Каб спыніць гэты працэс, гандлюючыя арганізацыі абавязалі строга захоўваць нормы водпуску тавараў пакупнікам.

Аляксандр БАЛДОЎСКІ.

У Маладзечна будзе сваё тэлебачанне

Маладзечанскім гарвыканкамам і тэлекампаніяй "Піянер ТК" падпісаны пратакол аб стварэнні ў горадзе тэлевізійнага канала.

Мяркуецца, што асноўнае месца ў тэлепраграмах мясцовага тэлебачання зоймуць перадачы аб гарадскім жыцці, будзе ўдзяляцца шмат увагі рэкламе, інфармацыі і парадам спецыялістаў.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Новае пакаленне выбірае піва?

Хто будзе прадстаўляць інтарэсы моладзі на маючых адбыцца выбарах прэзідэнта Беларусі? Своеасаблівы адказ на гэтае пытанне прагучаў учора на прэзентацыі Беларускай партыі аматараў піва, што адбылася ў канферэнц-зале Мінскага дома літаратара.

Сапраўды, Беларуская партыя аматараў піва аб'ядноўвае ў сваіх шэрагах пераважна маладых людзей. Праўда, вылучаючы свайго кандыдата ў прэзідэнты, партыя мусіла ўлічыць прадугледжаны законам мінімальны ўзроставы цэнз — 35 гадоў. Натуральна, знайшоўся і такі прэтэндэнт — Аляксандр Мікалаевіч Кальцоў, з якім і знаёміліся прысутныя.

Трэба сказаць, што на гэтым мерапрыемстве панавала не толькі дзелавая атмасфера, але і піва, багаццем якога былі ўсцешаны і сябры партыі, і запрошаныя госці ды журналісты.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

Фота на памяць... пад вадой

У кастрычніку 1994 года ў Францыі адбудзецца XXI Сусветны фестываль малюнкаў падводнага свету. Да фестывалю прымеркавана выстава падводных фотаздымкаў.

У ёй прыме ўдзел група "АФО" з Мінска, у якую ўваходзяць пяць вядомых майстроў падводнай фотаздымкі.

Жанна МАЁРАВА.

Курсы валют на 13 красавіка:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	11650	12120	6800	7085
"Прыор"	11800	12200	6900	7100
"Пошук"	11600	12200	6900	7500

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Дзяжурныя па выпуску: перакладчыкі С.КІРЫЕНКА, Д.ЛІТВІН, рэдактар Я.ЯСЭПКІН.

"Еўраньюс"

Лекі-забойцы

Міністр аховы здароўя Японіі заявіў, што альфа-інтэрферон, нядаўна вынайдзенае лякарства для лячэння гепатыту і рака, можа служыць прычынай дэпрэсій і нават спробай самагубства (як пабочная з'ява).

Паводле яго слоў, 32 чалавекі, якія ўжывалі гэты прэпарат з 1987 па 1993 год, спрабавалі скончыць самагубствам, 12 з іх выратаваць не ўдалося. Гэта заява з'яўляецца мацнейшым ударам па японскай фармацэўтычнай прамысловасці. У мінулым годзе вытворчасць прэпарата прынесла самыя высокія даходы. Навіна моцна ўдарыць і па сусветнай вытворчасці лекаў, якія ацэньваюцца ў 1,6 млрд.даляраў за мінулы год.

"Суперчэннэл"

Злачынствы "ў мэтах дабрачыннасці"

Мужчына, хворы на СНІД, быў прыгавораны Лонданскім судом да двух з паловай гадоў пазбаўлення свабоды па абвінавачванню ў грабяжы і вымаганні. Ён пагражаў сваім ахвярам... шпрыцам, у якім, паводле яго сцвярджэнняў, знаходзілася інфіцыраваная вірусам кроў.

Злачынца краў такім чынам грошы і асабістыя рэчы. У рэшце рэшт яго затрымалі тры гасцінічныя служачыя пад час адной чарговай спробы грабяжу. Адвакаты злачынцы апелявалі да суда, заявіўшы, што той рабаваў для таго, каб дастаць грошы для арганізацыі, якая займаецца дабрачыннай дапамогай ВІЧ-інфіцыраваным.

Фанаты не выратавалі

Прыхільнікі чылійскага чэмпіёна па футболу каманды "Кока-Кола" пачалі весці сябе агрэсіўна на стадыёне пасля таго, як ужо да 35-й хвіліны сустрэчы іх любімы клуб прайграваў сваім даўнім сапернікам — футбалістам "Універсідад Каталіка" з лікам 0:2.

У выніку ўзнікшай бойкі сямёра паліцэйскіх атрымалі раненні, сотні футбольных фанатаў былі затрыманы. Матч усё ж адбыўся. "Універсідад Каталіка" перамог з лікам — 4:1.

"Уорлднэт"

Лістападаўскі рэферэндум у Нарвегіі

Хутчэй за ўсё 28 лістапада ў Нарвегіі адбудзецца рэферэндум па пытанню ўступлення краіны ў Еўрапейскае супольніцтва.

Пра гэта паведаміў прэм'ер-міністр Нарвегіі. Рэферэндум будзе праведзены толькі пасля таго, як падобныя плебісцыты пройдуць у Швецыі і Фінляндыі. Аналітыкі лічаць, што рэферэндумы ў Швецыі і Фінляндыі зробяць уплыў на выніку апытання насельніцтва ў Нарвегіі.

40 заложнікаў

Баснійскія сербы трымаюць у заложніках па ўсёй Босніі-Герцагавіне каля 40 назіральнікаў ААН.

Усе яны знаходзяцца пад хатнім арыштам, заявіў прадстаўнік ААН у Сараева.

Хочам на заходні рынак

У Варшаве ў пачатку мая адбудзецца сумесная канферэнцыя міністраў эканомікі і гандлю краін Захаду і Усходу.

У цэнтры ўвагі дэлегатаў будзе пытанне аб доступе на заходні рынак тавараў з СНД і Усходняй Еўропы.

"TV-5"

Пачаўся судовы працэс

У Мюнхене пачаўся судовы працэс супраць курдаў. Ён адкрыўся ў аўторак.

Абвінавачваюцца 12 курдаў і 1 ліванец без грамадзянства. Усе асобы, якія ўдзельнічаюць у працэсе, праходзяць уважлівы агляд з боку органаў бяспекі. Курды і ліванец абвінавачваюцца ў тым, што ў чэрвені мінулага года яны "штурмавалі" турэцкае генеральнае консульства ў Мюнхене.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

Валютныя страсці

Вы вельмі занепакоены. Вы кожны дзень слухаеце радыё, чытаеце газеты і ведаеце, што курс даляра і іншых валют то хутка расце, то хутка падае. Але, тым не менш, "зайчык", як грашовы сродак, на вачах страчвае сваю "вагу". Неабходна нешта рабіць! Знаёмыя раяць, пакуль ёсць грошы, купі "зялёныя". Паразважаўшы, сабраўшы большменш буйную суму "беларускіх", вы едзеце купляць "баксы". У ідэале, безумоўна, лепш абменьваць грошы ў пунктах продажу валюты камерцыйных банкаў. Але там то зачынена, то наяўнасці няма, то чэргі вялікія. Затое хлопцы-валютчыкі не спяць "у шапку":"Даляры? Марачкі?" На погляд усе яны "крутыя", але баяцца іх зусім не трэба. Не саромейцеся пералічыць грошы і хаця б бегла, навобмацак вызначыць сапраўднасць валюты: літары Vnited States of America павінны быць злёгку выпуклымі, на паперы — чырвоныя і сінія валокны, шаршава-штрыхавы рэльеф малюнкаў, на купюрах пасля 1990 г. — металічная пункцірная палоска, якая на прасвет выглядае цэльнай і нясе інфармацыю аб вартасці купюр і г.д. Названы валютчыкам курс куплі ці продажу лепш пераправерыць у акенцы банка ці спытаць яшчэ ў некалькіх валютчыкаў. Буйныя сумы грошай лепш абменьваць у банках, але калі ўсё ж даводзіцца мець справу з "мяняламі", не забудзьцеся ўзяць з сабой калькулятар і некалькіх сяброў паздаравей. Падобныя здзелкі часцей за ўсё ажыццяўляюцца ў padaзроных аўтамабілях, якія стаяць непадалёку. У гэтым выпадку вы рызыкуеце не толькі здароўем — вулічныя валютныя аперацыі супрацьзаконныя. Калі вас затрымае міліцыя, складаецца пратакол, канфіскуецца ўся наяўнасць, якая ёсць пры вас, накладаецца штраф. Самае крыўднае, што валютчык выкруціцца заўсёды, а вось вы — наўрад ці. І яшчэ. Ажыццяўляць валютныя аперацыі лепш у будні. У "базарныя" дні курс даляра, як правіла, вышэйшы.

Святлана КУЛІКОВА.

Паглядзіце на сябе вачамі прафесіяналаў!

Сёння ў сталічным Цэнтры культуры і спорту чыгуначнікаў адкрываецца веснавы фестываль прычосак фірмы "Лонда" з Германіі. Ён адбываецца ўпершыню і будзе праходзіць на працягу трох дзён.

Галоўны арганізатар гэтай падзеі — афіцыйны прадстаўнік нямецкай фірмы ў Беларусі, вытворча-камерцыйная фірма "Мілонда". Праграма фестывалю вельмі насычаная, разнастайная і, што прыемна адзначыць, па-сапраўднаму святочная і пацяшальная. Арганізатары паклапаціліся не толькі пра беларускіх спецыялістаў, для якіх 14-15 красавіка будзе праводзіцца . спецыялізаваны семінар па павышэнню прафесіянальнага майстэрства. Але і для ўсіх тых, хто імкнецца выглядаць заўсёды прыгожа, кваліфікаваныя замежныя спецыялісты бясплатна дадуць неабходныя кансультацыі.

Фестываль завершыцца 16 красавіка шоу-прадстаўленнем з удзелам вядомых цырульнікаў-мадэльераў, касметолагаў і эстрадных артыстаў. Будуць дэманстравацца калекцыі модных прычосак і адзення. Пройдзе льготны распродаж парфумерыі фірмы "Лонда", цана на якую істотна ніжэй за сярэднееўрапейскія.

Паглядзіце на свой выгляд вачамі прафесіяналаў! Тым больш, што для гэтага ёсць такая лёгкая магчымасць.

Ірына ШУКЕВІЧ.

Вы сабраліся за мяжу?

Кошт праезду да Варшавы — 8 $ + 20 тысяч рублёў.

да Беластока — 4 $ + 20 тысяч рублёў,

Скідка на кошт білета пасажырам:

— якія набываюць яго туды і назад — 10 працэнтаў;

— групам колькасцю звыш 20 чалавек — 10 працэнтаў;

— групам колькасцю звыш 20 чалавек туды і назад — 20 працэнтаў;

— Мінск—Гродна—Беласток — 65 тысяч рублёў (аўтавакзал "Цэнтральны").

***

За жаданне наведаць Францыю незалежна ад таго, якая мэта вашага візіту, прыйдзецца заплаціць:

— за адна- і шматразовую візу, а таксама за транзітную — 10 даляраў;

— за групавую — 10 даляраў з кожнага;

— за візу з дазволам працаўладкавання — 35 даляраў;

— від на часовае пражыванне — 35 даляраў.

Жанна МАЁРАВА.

ЭКАНОМІКА

Экзамен на выжыванне

□ **Валянцін БАРЫСЕВІЧ**

У свой час аднагодкі Івана Вацлавіча Нефядовіча лічылі: лепшы адпачынак — праца. І натхнёна працавалі: узводзілі гмахі дамоў, вырошчвалі хлеб, варылі сталь. Пасільны ўдзел у справах на карысць грамадства імкнецца ўносіць і цяперашняя моладзь, хоць пэўная яе частка лічыць: з адной кветкі вянка не сплецеш. Навошта гарбець у дыме ліцейкі ці кавальскага цэха, плыць супраць цячэння, калі можна, удыхаючы адносна чыстае паветра, мець крутыя грошы і купацца, як сыр у масле. Праўда, гэта тэма асобнай размовы, а сёння гутарка аб тых, хто жадае працаваць, вырабляць, няхай не вельмі складаныя пакуль, прадметы шырспажыву, абутак, але ў сілу вядомых абставін памкненні–летуценні, добрыя парывы застаюцца самі па сабе на неабжытым востраве "дзікага" рынку без дзяржаўнай гарантыі і сур'ёзнай мэтавай падтрымкі.

Што хвалюе сёння намесніка дырэктара па вучэбна-вытворчай рабоце сярэдняга прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 43 лёгкай прамысловасці Івана Вацлавіча Нефядовіча? У першую чаргу — недасканалае абсталяванне вучэбных майстэрняў, недахоп вінілісскуры — сыравіны для вырабу дамскіх сумачак, абутку, а галоўнае — матэрыяльна-фінансавых сродкаў. Яно і зразумела. Адкуль чаму брацца, калі цяпер ідзе ашалелая дзяльба ўсяго. Нас дзеляць па эканамічнаму ўзроўню, па рэспубліках, па нацыянальных валютах. Адзінае, што трымае яшчэ разам — гэта прафесіянальныя інтарэсы і даўнія сувязі. Але і яны ўжо дзе-нідзе даюць трэшчыну.

Вось аб чым апавядаў Іван Вацлавіч:

— На абедзве нагі, як кажуць, кульгае забяспечанасць нашых майстэрняў сучасным абсталяваннем. У мэтах паляпшэння арганізацыі вытворчасці, умоў працы вырашылі правесці невялікую рэканструкцыю і тэхнічнае перааснашчэнне ўчасткаў. Усё ж рыхтуем спецыялістаў для скургалантарэйнай фабрыкі імя Куйбышава, вытворчага абутковага аб'яднання "Прамень", фірмы "Алеся". Акрамя таго, з нядаўняга часу займаемся перападрыхтоўкай беспрацоўных адпаведна дагавору з цэнтрам занятасці. А самае "вузкае месца" ў працэсе падрыхтоўкі, бадай, — недасканалае абсталяванне.

Намеснік дырэктара гаварыў гэта не для таго, каб паскардзіцца (справы ў вучылішчы ў параўнанні з іншымі аналагічнымі вучэбнымі ўстановамі ідуць у асноўным нядрэнна), а каб праілюстраваць тое, што ў рэспубліцы нават звычайныя швейныя іголкі не вырабляюцца, не кажучы ўжо аб машынах, станках адпаведнага прызначэння.

— У рэспубліцы, як вядома, толькі ў Оршы ёсць завод, дзе вырабляецца тое-сёе з абсталявання для прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці. Аднак "тое-сёе" нас не задавальняе, — працягваў Іван Вацлавіч. — Таму заключылі дагаворы з кіраўнікамі машынабудаўнічых заводаў у г.Грабанава Варонежскай вобласці, Пензе, Падольску. Наважваліся атрымаць станкі для абрэзкі краёў дэталяў і фрэзіроўкі ўрэзу абутку, а з Падольска, у прыватнасці, — швейныя машыны, — Нефядовіч панурыў галаву. — У лексіцы гарбарнікаў існуе слова "спілка". Гэта значыць, што найбольш тоўстую скуру спецыяльнымі прыладамі можна "распілаваць", з адной атрымаць дзве. Першая, напрыклад, выкарыстоўваецца для шыцця абутку, з другой, ніжняй, пасля адпаведнай апрацоўкі, вырабляюць каштоўную сыравіну для адзення — велюр. Гэта я да слова. Дык вось і ў нас з дагаворамі на пастаўку выйшла "спілка". На момант атрымання абсталявання парушыліся ўзаемаразлікі з Расіяй. У выніку няўдалай палітыкі засталіся пры сваіх інтарэсах, па-першае, і без гэтак неабходных станкоў, па-другое. Вось да чаго прывяла распілоўка па-жывому сувязяў. Як кажуць, куды ні кінь — усюды клін.

Я цалкам на баку Івана Вацлавіча. Сапраўды, на састарэлым абсталяванні цяжка падрыхтаваць кваліфікаванага спецыяліста. Акрамя таго, з-за частага паломү стрымліваецца рытм, зніжаецца якасць вырабаў. А тут яшчэ недахоп вінілісскуры, якую пастаўляюць Пінскі і Гомельскі заводы штучнай скуры, дзе зноў жа здараюцца зрывы з-за недахопу адпаведных кампанентаў, якія пастаўляюцца з Расіі. У выніку будучыя абутнікі, галантарэйшчыкі вымушаны працаваць на дапатопных станках "кавалкамі", а шыць тыя ж дамскія сумачкі, абутак з абрэзкаў. Мабыць, для тых, хто робіць першыя крокі ў спецыяльнасць, гэта і нядрэнна: навошта псаваць дэфіцытныя матэрыялы. Але ж тым, хто заканчвае вучылішча і мае ўжо навыкі не горшыя, чым некаторыя прафесіяналы, відаць, не з рукі вазіцца з абрэзкамі, ды і хочацца ж паказаць, чаго дасягнуў.

Адным словам, праблема падрыхтоўкі спецыялістаў ва ўмовах "дзікага" рынку яшчэ больш ускладнілася. Яна ахоплівае не толькі пытанні матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння, хоць гэта аснова асноў, але і планаванне навучальнага працэсу, арганізацыі працы, павышэння якасці. Замест гэтага, як ні крыўдна, педагогі часцяком, нібыта хлопчыкі на пабягушках, займаюцца пытаннямі забеспячэння. Адсюль і адпаведная адказнасць.

Праўда, у вучылішчы не апусцілі рукі перад цяжкасцямі. Нават у гэтых умовах прабіваюць сабе дарогу прагрэсіўныя педагагічныя ідэі.

У прыватнасці, праводзяць эксперымент сярод навучэнцаў-трохгодак. Калі, напрыклад, юнак ці дзяўчына, якія паступілі ў вучылішча пасля дзевяці класаў, не жадае прадаўжаць вывучаць агульнаадукацыйныя прадметы, то іх ніхто і не прымушае. Не ўсе ж пажадаюць прадаўжаць вучобу далей. А таму на працягу 1,5 года ў гэтых групах вывучаюць толькі спецыяльныя прадметы, якія тычацца будучай прафесіі, ды больш налягаюць на практыку. І правільна — навошта цягнуць за вушы тых, хто ўпарціцца, ды, да ўсяго ж, траціць грошы. Самыя ж здольныя прадаўжаюць вучобу па поўнай праграме. З іх пасля вызначаюцца лепшыя і рэкамендуюцца ў тэхнікумы, інстытуты. Няма сумнення, што будуць далей вучыцца Ніна Пятрова, Іна Кавалевіч, Аксана Казлова, Святлана Казар, якія цяпер займаюцца на другім курсе ў групе зборшчыц верху абутку.

Але працэс вучобы, як кажуць, — унутраная палітыка. Мяне ж больш цікавіла знешняя. І неўзабаве высветлілася, што вучылішча падтрымлівае трывалую сувязь з вытворчым абутковым аб'яднаннем "Прамень", для якога штогод рыхтавалі 250 спецыялістаў. Праўда, апошнім часам, і гэта зразумела — ідзе скарачэнне штатаў — заяўку далі на 180 выпускнікоў. Аднак прадпрыемства, як бы цяжка ні даводзілася самім у эканамічным плане, ад апякунства над вучылішчам не адмовілася: дапамаглі спецыялісты абсталяваць майстэрню, выдзелілі, хоць і зношаныя, парадкам, станкі. Накіравалі вопытных майстроў вытворчага навучання. З моладдзю, якая жадае спасцігнуць сакрэты абутніка, займаюцца Іван Арцёмавіч Салавей, Станіслаў Іосіфавіч Балюконес, Аркадзь Іванавіч Ксяндзоў. Справы ідуць нядрэнна. Адным словам, саюз рабочага і навучэнца вучылішча аказаўся плённым! Сёння, у прыватнасці для вытворчага абутковага аб'яднання "Прамень", тут рыхтуюць зборшчыкаў верху абутку, зацяжчыкаў, раскройшчыкаў матэрыялаў. Аднак ад праходжання навучэнцамі вытворчай практыкі непасрэдна ў сценах прадпрыемства, відаць, зыходзячы з матэрыяльна-фінансавых разлікаў, "Прамень" мяркуе адмовіцца.

Што ж, раней працсей было з матэрыяльна-фінансавымі рэсурсамі. Быў стабільны прыбытак. Прадпрыемства працавала ў дзве, а то і тры змены. Як кажуць, у свой час і сасна красна. А сёння...

Сёння іншая сітуацыя. Прастойваюць гарбарныя заводы ў Гатава, Бабруйску, і нібыта па электрычнаму ланцужку, напал энергіі знікае на "Промні". З-за недахопу сыравіны, росту цэн прастойваюць цэхі, участкі, філіялы. Няма збыту прадукцыі. І гэта хвароба падкошвае не толькі абутнікоў. У тым жа прафесійна-тэхнічным вучылішчы, як тлумачыў І.В.Нефядовіч, не ведаюць, як выкупіць 26 тысяч квадратных метраў вінілісскуры.

— Мяркуйце самі, — кажа Іван Вацлавіч, — за чацвёрты квартал мінулага года мы атрымалі, дзякуючы сумленнай працы навучэнцаў, 14 мільёнаў рублёў прыбытку. Частка сродкаў пайшла на аплату працы. А цяпер вось трэба адшукаць дзесяць мільёнаў у тэрміновым парадку за кантэйнер сыравіны. Без яе, зразумейце правільна, мы як без рук.

Вядомыя клопаты. Канешне, чым можна заняць навучэнцаў, якія жадаюць самастойна зарабляць грошы (стыпендыя ўсяго 75 працэнтаў ад мінімальнай зарплаты), як, у рэшце рэшт, навучыць іх той ці іншай аперацыі, калі пад рукой няма звычайнага, а калі па цане, то залатога (адзін метр каштуе 10—12 тысяч рублёў), лапіка штучнай скуры. Вось і рашаюць выкладчыкі, кіраўнікі вучылішча складаныя задачы.

На думку Нефядовіча, надышоў час адпаведным кіраўнікам міністэрстваў і ведамстваў падумаць аб замарожванні цэн на сыравіну, аб рэалізацыі айчынным вытворцам (а для навучальных мэт асабліва) матэрыялаў па замарожанаму кошту.

Хвалюе Івана Вацлавіча і пытанне аплаты працы электрыкаў, сталяроў, наладчыкаў абсталявання, сантэхнікаў, якія працуюць у сценах установы.

Словам, нямала праблем эканамічнага характару існуе і ў навучальных установах. Але яны не вырашаюцца. Педагагічныя калектывы вымушаны здаваць экзамен на выжыванне.

ЛЕСЫ ЛЮДСКІЯ

Доктар

(Заканчэнне. Пачатак на 1-ай стар.)

Іван Уладзіміравіч нарадзіўся ў сялянскай сям'і. Разам з равеснікамі бегаў у школу за чатыры кіламетры ад роднай вёскі Дзямідаў, што на Нараўляншчыне. Бацькі, звычайныя калгаснікі, не ўяўлялі сабе будучыню сына без белага халата. Ды і самому Івану падабалася работа вясковага фельчара.

Скончыўшы на "выдатна" Мазырскую фельчарска-акушэрскую школу, ён трапіў у лік "шчаслівчыкаў", што мелі права паступаць у вышэйшую навучальную ўстанову. Аднак... застаўся працаваць фельчарам-акушэрам у Галоўчыцкай сельскай бальніцы роднага Нараўлянскага раёна. Яму толькі-толькі споўнілася васемнаццаць. Невядома, як бы склаўся далей Іванаў лёс, каб не дапамога і падтрымка старэйшых калег-медыкаў, якія не пакінулі маладога фельчара сельскай бальніцы адзін на адзін са сваімі праблемамі.

Па сённяшні дзень прафесар Іван Уладзіміравіч Дуда з удзячнасцю ўспамінае людзей, якім так ці інакш абавязаны ў жыцці сваімі ведамі, вопытам, урачэбным майстэрствам, – вядомага ў Беларусі хірурга Міхаіла Мікалаевіча Рудніцкага з Мазыра, заслужанага ўрача рэспублікі, акушэра-гінеколага Казіміра Францавіча Градзіцкага, хірургаў Антона Францавіча Ціхага і Міхаіла Аляксандравіча Гарошку, свайго першага шэфа Цярэнція Якаўлевіча Пілюшэнку!

Віцебскі медыцынскі інстытут Іван таксама скончыў з аднымі выдатнымі адзнакамі. Апошняе здзівіла нават яго самога, таму што стацыянарную вучобу ў інстытуце ўвесь час прыходзілася сумяшчаць з работай.

Тут жа і закахаўся Іван Уладзіміравіч у будучую маму двух сваіх сыноў таксама ў інстытуце, ажно на першым курсе, хоць і ажаніўся толькі пасля яго заканчэння. Іншы быў час, іншыя норавы, іншыя – непараўнальна больш высокія – патрабаванні да сябе.

На размеркаванні ў інстытуце яму прапанавалі на выбар некалькі даволі "цёпленькіх" месцаў – накшталт ардынатуры па педыятрыі і чагосьці там у інстытуце. Але... Зноў гэта ўпартае "але", з-за якога жыццё пайшло па іншаму накірунку. Іван Уладзіміравіч зноў выбраў сельскую бальніцу. Як паветра яму патрэбен быў вопыт непасрэднай працы з пацыентамі. Каб зрабіць канчатковы выбар, спыніцца на адной спецыяльнасці. Самай-самай. Рогінская сельская бальніца Буда-Кашалёўскага раёна была, што называецца, медыцынскай установай без прэтэнзій. Маленькай і сціплай. Але менавіта ў ёй галоўны ўрач Іван Уладзіміравіч Дуда адкрыў рэнтген-кабінет, арганізаваў аперацыйную і сам прайшоў падрыхтоўку па хірургіі і рэнтгеналогіі. Адначасова прыходзілася працаваць тэрапеўтам і акушэрам-гінеколагам... Зразумела, што прафесійна, кваліфікавана, на самым вышэйшым узроўні ў жыцці можна займацца толькі адной справай, а ўсё астатняе ведаць і ўмець пакрысе. Ён выбраў гінекалогію. Узяўшы вялікі (за два гады) адпачынак, паехаў у Мінск вывучаць замежную мову і рыхтавацца для паступлення ў аспірантуру пры кафедры акушэрства і гінекалогіі Мінскага медыцынскага інстытута. Зноў прыйшлося адначасова навукова-даследчай працай і зарабляць грошы на ўтрыманне сям'і. У рэшце рэшт была абаронена кандыдацкая дысертацыя, а потым і доктарская

Міністэрства аховы здароўя камандзіруе яго ў Манголію для работы кансультантам па спецыяльнасці пры медыцынскім інстытуце. Пасля невялікага перапынку – зноў замежжа, медыцынскія ўстановы Арганізацыі Аб'яднаных Нацый...

Прафесарам і загадчыкам кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускага інстытута ўдасканалення ўрачоў Іван Уладзіміравіч стаў параўнальна нядаўна – пяць гадоў таму. Сам ён выказаўся пра гэту падзею наступным чынам: "Дваццаць пяць гадоў я вучыў студэнтаў, як стаць акушэрамі-гінеколагамі ў прыватнасці, а зараз буду мець магчымасць ацаніць, якія з іх атрымаліся ўрачы, як я працаваў, і дапамагчы ім удасканальвацца далей".

Ён выступаў з дакладамі на многіх з'ездах і кангрэсах, у тым ліку сусветных і еўрапейскіх, мае каля 200 навуковых прац, больш як дзесяць з іх надрукавана ў замежных і міжнародных выданнях), манаграфіі, вучэбныя дапаможнікі, навукова-папулярныя брашуры, вынаходствы...

Можа і занадта акадэмічным і паспешлівым аказаўся пералік асноўных тэм жыцця Івана Уладзіміравіча, але слова, як кажуць, з песні не выкінеш. Просты і адкрыты, наўрад ці каму з дзесяткаў тысяч сваіх хворых ён распавядаў пра сваё, часам нялёгкае, жыццё. Перад тымі, да каго яго прывозілі пры самых экстранных сітуацыях, "перакідвалі" у розныя куткі Беларусі на санавіяцыі ён быў іх выратавальнікам, Чалавекам-Богам. І многія з выратаваных дзякавалі яму потым па тэлефоне, у лістах за сябе і за тое маленькае жыцц, якое ўбачыла свет. І нават ніхто з іх не мог падумаць, што ў яго, прафесара, таксама ў жыцці могуць быць нейкія праблемы, што ён, як усе астатнія, - проста чалавек. І што дзяржава адкінула, адгарнула ад сябе, у ліку іншых, і яго клопаты. Ён павінен, ён абавязаны. Ен абавязаны чытаць лекцыі, прымаць экзамены, праводзіць кансультацыі, перадаваць свой вопыт калегам, вучыць студэнтаў, ён абавязаны ратаваць жыццё па першаму ж выкліку днём ці ноччу. Ён павінен ціскацца ранічкаю ў тралейбусах, перахопліваць бутэрброд у абедзенны перапынак, сам-насам вырашаць надзённыя і даволі няпростыя пытанні.

Можа хто сёння і ўспомніць, што ён, просты сялянскі хлопец, быў камандзіраваны ад былога Саюза ў атрад урачоў ААН і бліскуча абараняў там гонар нашай Беларусі, альбо пра залаты медаль ВДНГ за ўкараненне даследчай работы ў практычнай медыцыне? Можа хто нагадае аб тым, што за пяць год яго работы ў акушэрска-гінекалагічнай клініцы смяротнасць нованароджаных знізілася ў два разы?

Сёння гэта можа каму і не патрэбна. Але яму, тысячам калег Івана Уладзіміравіча менавіта сёння патрэбна дзяржаўная дапамога, яе клопат. Як патрэбна дапамога тым, хто з надзеяй чакае дарагога і бескарыслівага чалавека, якога ва ўсе часы, з маленства мы прывыклі называць проста доктар.

КУР'ЕР "ЧЗ"

Па парку — на "Кіраўцах"

Усялякае бачыў за свой доўгі век стары цяністы парк, што ў калгасе "Чырвоны сцяг" Пастаўскага раёна, — і лістападаўскі пошум семнаццатага года, і агонь сорак першага.

Некалі тут праводзіліся нават раённыя маладзёжныя фестывалі. Нашы бацькі пабудавалі танцавальную і валейбольную пляцоўкі. Але таго, што пабачыў парк у дзевяностых, не пажадаеш і ворагу. Тут праклалі шырокія дарогі... магутныя "Кіраўцы", усюды запусценне. Перажыўшы вайну, парк не вытрымаў "рэалій сённяшняга дня".

Вышэй таты, вышэй мамы...

Як паведаміла абласная газета "Віцебскі рабочы", самы высокі чалавек на зямлі жыў у ваколіцах Віцебска.

Пра яго мала хто ведае. Завуць віцебскага "гулівера" Фёдар Андрэевіч Махноў. Нарадзіўся ён у тысяча васемсот семдзесят восьмым годзе і памёр у тысяча дзевяцьсот дванаццатым. Рост гэтага чалавека дасягаў двухсот васьмідзесяці пяці сантыметраў.

Уладзімір МІХНО.

Цэны на гарэлку зноў не ўтрымаліся

Усяго каля двух тыдняў пратрымаліся рознічныя цэны на белую гарэлку. А з 12 красавіка прыходзіцца зноў на дзве тысячы больш плаціць за 0,5 і на 2800 — за 0,7 літра.

Як растлумачылі ў Дэпартаменце цэн пры Міністэрстве эканомікі рэспублікі, чарговае падаражанне звязана са стварэннем дадатковых крыніц для датавання малака і малочнакіслых прадуктаў, сабекошт якіх рэзка павялічыўся з-за дарагоўлі паліва і энерганосьбітаў, мінеральных угнаенняў, камбікармоў, а таксама ў сувязі са зніжэннем курсу беларускага разліковага білета да расійскага рубля.

Цяпер паўлітра "Рускай" каштуе 9030, "Пшанічнай" і "Сталічнай" — 9180, а "Белай Русі" — 9960 рублёў. Але калі вы будзеце купляць моцны напітак у спецыяльным ці экспартным варыянце, то трэба накінуць яшчэ амаль сотню. Акрамя таго, да гэтых сум трэба прыбаўляць і цану самой бутэлькі, якая засталася ранейшай.

Сойм вылучыў Зянона Пазняка

На праведзеным 9 красавіка пасяджэнні Сойма Беларускага народнага фронта, з удзелам прадстаўнікоў усіх мясцовых арганізацый БНФ, кандыдатам на пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь быў вылучаны народны дэпутат Зянон Пазняк.

Паводле слоў сакратара ўправы Сойма БНФ Віктара Івашкевіча, ініцыятыўная група па збору подпісаў складаецца з 2063 чалавек. Чакаецца, што да моманту, калі афіцыйна пачнецца кампанія па вылучэнню кандыдатаў, яна павялічыцца на 100-200 чалавек.

БЕЛІНФАРМ.

НАВІНЫ АД ГАЎДЭАМУСА

Не хачу жаніцца — хачу вучыцца

□ **Валянціна КАРЭЛІНА**

Студэнт — істота унікальная. Мала таго, што не прапусціць ніводнага футбольнага матча, пастараецца наведаць канцэрты ледзь ці не ўсіх заезджых рок–гуртоў — "прыхвасткамі" яшчэ і павышаную стыпендыю атрымае, і навуковую працу абароніць.

Першы конкурс студэнцкіх работ на саісканне прэміі АН Беларусі, нягледзячы на даволі сціплую рэкламу (даведацца пра яго можна было з кароценькіх паведамленняў у маладзёжнай прэсе альбо праз рэктараты ВНУ), сабраў вялізную колькасць жадаючых паспрачацца за званне лаўрэата. Вельмі многія работы, прапанаваныя на конкурс, камісія экспертаў з лідэраў беларускай навукі ацаніла, як дастаткова сталыя навуковыя працы. Але правілы ёсць правілы: у "лепшыя з лепшых" трапіла толькі шэсць студэнтаў — па адным на кожнае аддзяленне навук Акадэміі. Акрамя хіба што аддзялення біялагічных навук, дзе лепшай была прызнана сумесная праца двух студэнтаў.

Такім чынам — 6 шчаслівчыкаў, з якімі я і запрашаю вас пазнаёміцца. Зрэшты, усе яны — не проста "шчаслівчыкі", тое, што лаўрэатам пашанцавала вызначыцца сярод многіх прэтэндэнтаў, перш за ўсё абумоўлена іхняй напружанай шматгадовай працай.

Дзіма Лагуноўскі выбраў сабе дакладныя навукі яшчэ ў школьныя гады — асабліва ж яго вабіла фізіка. Цікавасць да яе, прызнаўся ён, яшчэ больш узмацнілася ў старэйшых класах, калі яго настаўнікам стаў Аляксандр Генадзьевіч Сядзяка, які дапамагаў Дзіму рыхтавацца да гарадскіх алімпіяд па фізіцы. Потым была "Школа юнага кібернетыка" ў Інстытуце тэхнічнай кібернетыкі Акадэміі навук Беларусі. А крыху пазней Дзіма вырашыў працягваць навучанне на факультэце радыёфізікі і электронікі БДУ. Пасля другога курса для далейшай спецыялізацыі ён выбраў кафедру аўтаматызацыі навуковых доследаў (зараз кафедра інтэлектуальных сістэм) — і ў той жа час пазнаёміўся з Сяргеем Уладзіміравічам Абламейкам, спецыялістам па апрацоўцы відарысаў. Ягоную прапанову выканаць сумесную работу Дзіма прыняў адразу. І менавіта гэтая выдатная праца, у якой цесна перапляліся тэорыя і эксперымент, была прызнана лепшай на аддзяленні фізікі, матэматыкі і інфарматыкі.

Студэнт Полацкага дзяржаўнага універсітэта Ігар Салаўёў некалі скончыў наваполацкую СШ № 12. Школа не была спецыялізаванай, але выдатнае выкладанне фізікі і матэматыкі далі яму магчымасць глыбей вывучыць гэтыя прадметы і захапіцца імі. Праўда, адразу пасля школы Ігар не прайшоў па конкурсу ў ВНУ: не хапіла балаў. Атрыманую "фортку" ён выкарыстаў, каб набыць спецыяльнасць электраманцёра прамысловага абсталявання. "Чырвоны" дыплом вучылішча ў пэўным сэнсе дапамог хлопцу паступіць у Наваполацкі політэхнічны інстытут (такой была ранейшая назва універсітэта). Там і распачалося ягонае супрацоўніцтва з кандыдатам фізіка-матэматычных навук Нінай Аляксееўнай Гур'евай, кіраўніком матэматычнага праекта Ігара па лінейнай геаметрыі. Здольнага студэнта хутка заўважылі — пазней кандыдат тэхнічных навук Людміла Аляксееўна Гур'ева прапанавала Ігару тэму па супрамату, на распрацоўку якой ён патраціў цэлы год. Абодва праекты былі высока ацэнены вучонай радай універсітэта і накіраваны на конкурс студэнцкіх работ у Акадэмію навук. Вынік — дыплом лаўрэата за работу тэхнічнага накірунку.

Назва навуковага праекта Ігара Локаця нагадвае ланцужок малавядомых і цяжкіх для вымаўлення хімічных тэрмінаў: "Сінтоны для аналагаў трамбаксану і гомааналагаў прастагландынаў на аснове дэгідрацэтавай кіслаты і яе вытворных" — і міжволі выклікае павагу да чалавека, які ўжо ў юнацкім узросце не толькі авалодаў складанасцямі арганічнай хіміі, але і клапоціцца пра яе развіццё. Зараз Ігар вучыцца на пятым курсе хімфака Белдзяржуніверсітэта, а сваю навуковую працу вядзе ў лабараторыі хіміі прастагландынаў Інстытута біяарганічнай хіміі АН Беларусі пад кіраўніцтвам Фелікса Сігізмундавіча Пашкоўскага і члена-карэспандэнта Фёдара Адамавіча Лахвіча. Менавіта тут юнак траціць большую частку свайго вольнага часу.

Варта адзначыць, што Ігар ужо другі раз удзельнічае ў падобным конкурсе. Крыху больш чым год таму праводзіўся конкурс Расійскага хімічнага таварыства і Асацыяцыі хімічнай адукацыі Расіі, дзе Ігар Локаць быў узнагароджаны Дыпломам першай ступені.

Яшчэ два лаўрэаты — Вадзім Цынкевіч і Сяргей Спітко з самага пачатку навучання ў Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце зацікавіліся вывучэннем жывёльнага свету, і асабліва — насякомымі. Паступова цікавасць перарасла ў захапленне і прадмет спецыялізацыі. Вывучэнне цвёрдакрылых (так звычайна называюць даследуемых жучкоў прафесіяналы) адбывалася пад час экспедыцый у Белавежскую пушчу — пра такую лабараторыю фізіку ці хіміку можна толькі марыць!.. Аднаго разу экспедыцыю ўзначаліў доктар навук, прафесар Барыс Мікалаевіч Гурскі. Ад знаёмства з гэтым выдатным чалавекам і навукоўцам, сапраўдным патрыётам роднага краю і яго даўнім даследчыкам у студэнтаў назаўсёды засталося пачуццё ўдзячнасці яму як старэйшаму сябру і ўважліваму настаўніку. Шмат добрых слоў гаварылі лаўрэаты і ў адрас кандыдата біялагічных навук, дацэнта Алега Радаслававіча Александровіча, кіраўніка іхніх работ...

Аляксандр Смірноў, выпускнік Гродзенскага дзяржуніверсітэта, першы год працуе настаўнікам СШ № 30 у Гродна (па ўмовах конкурсу, у ім, акрамя студэнтаў, мелі права ўдзельнічаць аспіранты і маладыя спецыялісты — пры ўмове, што іхнія работы былі распачаты ў гады навучання ў ВНУ). Калі ён прыехаў ранішнім цягніком у Мінск для атрымання свайго ганаровага дыплома, адразу ж пацікавіўся, дзе тут можна як мага хутчэй, на працягу дня, зрабіць ксеракопію рэдкай кнігі па літаратуразнаўству Андрэя Белага... Конкурсная работа Аляксандра "Рамантычная іронія Гогаля" вызначаецца сталым прафесіяналізмам і выклікае пачуццё, што хлопец жыве сваёй "тэмай" і цяпер.

Між іншым, у школе Саша лепш чым з астатнімі прадметамі спраўляўся з матэматыкай. Магчыма, матэматычныя здольнасці і зрабілі ўплыў на фарміраванне аналітычнага падыходу да літаратуразнаўства. Літаратурай хлопец захапіўся ў старэйшых класах дзякуючы настаўніцы Алене Дзіеўне Гарачавай. А потым, пасля знаёмства з універсітэцкімі выкладчыкамі Святланай Аляксандраўнай Спас і Ігарам Вячаслававічам Ягоравым, ён зразумеў, што літаратуразнаўства — яго сапраўднае прызванне.

Я невыпадкова так педантычна назвала ўсе імёны настаўнікаў і выкладчыкаў пераможцаў студэнцкага конкурсу — хлопцам пашанцавала на цудоўных людзей, прафесіяналаў у сваёй справе. Зараз вельмі шмат гавораць пра крызіс нашай навукі. Але вынікі конкурсу паказалі, што такога крызісу — а менавіта, прафесійнага, унутранага крызісу — няма. У нас па-ранейшаму шмат таленавітых навукоўцаў і менш іх, відавочна, не будзе. Бяда ў іншым — з-за недахопу фінансавання разбураюцца творчыя калектывы, прыпыняюцца шматгадовыя даследаванні, навукоўцы імкнуцца "перабегчы" ў камерцыйныя структуры... Набыццё неабходнага абсталявання, матэрыялаў, удзел у канферэнцыях, своечасовае атрыманне навуковых часопісаў — усё гэта цяпер вельмі і вельмі цяжкадаступнае. Ды й не варта забываць, што навука — неад'емная частка цывілізаванага грамадства.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Японцы ў крызісе?

За мінулы месяц выпуск аўтамабіляў у Японіі ўпаў на 14 працэнтаў у параўнанні з тым жа перыядам мінулага года.

Выпуск грузавых і легкавых аўтамабіляў, а таксама аўтобусаў упаў да рэкордна нізкай лічбы ў пасляваеннай гісторыі Японіі — 896 тысяч адзінак.

"Вышынная" трагедыя

Пяцігадовы хлопчык памёр у бальніцы сталіцы Вялікабрытаніі пасля падзення з вышыннага дома.

Хлопчык гуляў са сваімі равеснікамі на адным з балконаў на 11-м паверсе вышыннага дома ў раёне Льюісхэм (паўднёва-ўсходні Лондан). Агульная вышыня падзення склала каля 130 футаў (40 метраў). Паліцыя звярнулася ў мясцовыя органы ўлады з патрабаваннем звярнуць увагу на ўстаноўку засцерагальных бар'ераў на балконах вышынных дамоў.

"Яечная" рэклама

З мінулага панядзелка аматары яек на снеданне змогуць чытаць на іх рэкламныя аб'явы брытанскай кампаніі "Брыціш Тэлеком" аб новых ільготных тарыфах на тэлефонныя размовы.

Кампанія заклікае на вараных яйках: "Прачніцеся з новым коштам на паслугі "БТ". Усяго кампанія "выпусціла ў зварот" каля 13,5 млн. яек з такім надпісам з дапамогай напылення харчовай фарбы.

Сабор з працягнутай рукой

Сабор Святога Паўла ў Лондане можа апынуцца перад вялікай праблемай — дзе знайсці 8 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў на рэканструкцыю 300-гадовых пабудоў.

Да гэтага прывялі гады забруджвання, абыякавых адносін тысяч наведвальнікаў штодзённа. Эксперты канцэнтруюць увагу на тым, што некаторыя часткі сабора настолькі патрабуюць рэстаўрацыі, што сталі небяспечнымі для наведвальнікаў. Знакамітае збудаванне не рамантавалася з 1930 года.

Непаладкі ў космасе

Спецыялісты НАСА паведамілі на прэс-канферэнцыі ў Нью-Йорку пра тое, што ўдалося ліквідаваць непаладкі радыёлакацыйнай станцыі, якая знаходзіцца на борце амерыканскага касмічнага карабля "Індэвор".

Першыя здымкі, зробленыя з дапамогай станцыі, ужо перададзены на Зямлю.

Хворым дапаможа экспрэс-спосаб

Ізраільскімі вучонымі распрацаваны спосаб хуткага тэсціравання, які дапамагае пранікнуць у працэс гібелі клетак галаўнога мозга.

Новы спрошчаны спосаб замяняе складаныя формулы, якія раней выкарыстоўваліся, і дае магчымасць атрымаць вынікі ўсяго праз дзве гадзіны. Паводле сцвярджэння ўрачоў, гэты спосаб можа быць выкарыстаны для апрабіравання эксперыментальных прэпаратаў, якія прадухіляюць гібель мазгавых клетак ці карэкціруюць парушэнне функцый галаўнога мозга.

Падаюць не толькі лайнеры

Адзін чалавек загінуў, другі атрымаў сур'ёзныя траўмы ў выніку падзення лёгкага аднаматорнага самалёта на поле ў раёне горада Стрэдфард-на-Эйване.

Паліцыя паведамляе, што пры падзенні самалёт распаўся і яго абломкі знаходзяць на вялікай тэрыторыі. Мясцовыя ўрачы прыбылі на месца здарэння ў лічаныя хвіліны і аказалі першую дапамогу авіятару, які застаўся жыць, пакуль падаспела рэанімацыя.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

З гісторыі беларускай паліванай керамікі

Добры падарунак для тых, хто цікавіцца гісторыяй і культурай Беларусі, зрабіла выдавецтва "Навука і тэхніка". У свет выдадзена кніга "Беларуская паліваная кераміка XI-XVIII стст."Яе аўтар" — Ніна Здановіч і Алег Трусаў.

У навуковым выданні даследуюцца вытворчасць і распаўсюджанне на тэрыторыі Беларусі паліванага посуду, кафлі, будаўнічых матэрыялаў, іншых прадметаў з керамікі, іх гістарычнае развіццё, асартымент, спосаб фармоўкі, тыпалогія, прылады працы.

У мінулым познесярэднявечная, у тым ліку і паліваная кераміка, не прыцягвала асаблівай увагі археолагаў, хоць яшчэ ў пачатку XX стагоддзя пра неабходнасць яе вывучэння гаварылі асобныя даследчыкі. Паступленні посуду XIV-XVIII стст., а таксама кафлі ў музейныя фонды былі рэдкай з'явай. Аднак з цягам часу яны пачалі папаўняцца рэдкімі экспанатамі. Аўтарамі манаграфіі робіцца спроба прасачыць працэс зараджэння, росквіту і развіцця вытворчасці ўсіх груп паліванай керамікі на Беларусі ў іх узаемасувязі і ўзаемаўплывах. Развіццё паліванай справы разглядаецца ў кантэксце агульнаеўрапейскага працэсу зараджэння і станаўлення вытворчасці паліванай керамікі, маёлікі і фаянсу.

Увагу чытачоў, безумоўна, прыцягнуць раздзелы "Вытокі вытворчасці паліванай керамікі на Беларусі", "Пашырэнне паліванай вытворчасці ў канцы XV першай палове XVI ст.", "Прывазны паліваны посуд XVI-XVIII стст.", "Рэгіянальныя асаблівасці паліванай вытворчасці на Беларусі ў XVI-XVIII стст." і іншыя.

Значэнне вывучэння паліваных керамічных вырабаў пры даследаванні матэрыяльнай культуры народа цяжка пераацаніць. Яно дапамагае не толькі высветліць пытанні самой керамічнай вытворчасці, але і дае магчымасць атрымаць уяўленне пра гістарычную тапаграфію гарадоў і мястэчак, інтэнсіўнасць жыцця на асобных участках, маёмасную дыферэнцыяцыю жыхароў.

Якаў ЯСЭПКІН.

АДАМ І ЕВА

Выбіраю норкавае футра

□ **Наталля СТРАЛКОВА, "ЧЗ"**

У большасці маіх аднакласнікаў любімымі тэмамі сачыненняў пад час навучання ў школе былі тыя, якія заклікалі даваць рашучы "адлуп" рэчавізму. Як з'яве ўвогуле і як адмоўнай рысе некаторых членаў грамадства ў прыватнасці. Памятаеце? "Лепшы падарунак — зроблены сваімі рукамі", "Сціпласць упрыгожвае чалавека", "Не ўсё тое золата, што блішчыць", — ну і гэтак далей. Хлусілі мы ў іх, трэба сказаць, парадкам, выстаўляючы сябе гэткімі правільнымі дзеткамі: руплівымі, сарамлівымі, сціплымі. Вельмі ж хацелася добрую адзнаку атрымаць. Выходзіла, скажам, што кветкі, выразаныя з каляровай паперы і наклееныя на вырваны са сшытка аркуш, маюць куды большую каштоўнасць, чым жывыя, але купленыя за маміны грошы.

І ўсё ж... Падманвалі мы настаўнікаў толькі напалову. Другая частка душы заставалася цнатліва-чыстай дзякуючы чаму мы шчыра абураліся паводзінамі сваіх аднагодкаў, якія ў час наведвання школы замежнымі турыстамі ледзь ці не біліся з-за кінутай у дзіцячы натоўп жмені гумак і карамелек. Пратэст быў натуральным, хоць і тады вельмі модна было захапляцца ўсім замежным. Але існавала мяжа, унутраны бар'ер, за якім ішла ўжо іншая градацыя, дакладней, дэградацыя асобы. (Устойлівае спалучэнне, якое сёння так нагнала аскому, што неназойліва ператварылася ў норму). Дэградзіраваць ужо няма куды...

Вы былі хоць раз на памінках? Самых звычайных, калі, аддаўшы прах нябожчыка зямлі, родныя і блізкія збіраюцца за адным сталом, каб добрым словам успомніць таго, каго ўжо няма побач. Сумнае мерапрыемства, скажу я вам, асабліва калі нябожчыку няма і сарака і аплакваюць яго маці з бацькам, дзядуля з бабуляй і маладая прыгожая жонка. Ці існуюць нейкія пісаныя правілы падобных "застолляў" — не ведаю, а па няпісаных і некалі ўсталяваных традыцыях чалавека памінаюць дабром. Але дабро дабру — розніца. Уявіце сабе высокую даўганогую бландзінку гадоў 25-ці ў празмерна эфектнай для падобнага выпадку чорнай сукенцы, якая пачынае прылюдна шкадаваць аб тым, што "муж ужо больш ніколі не купіць ёй халацік за сто даляраў", і бедаваць з нагоды таго, што "цяжка будзе цяпер знайсці другога, які б столькі зарабляў". Потым ідзе абмеркаванне гардэроба, які ўдалося набыць за час не вельмі працяглага замужжа. Сяброўкі сядзяць з адкрытымі роцікамі і выказваюць свае ўражанні толькі выклічнікамі. Рэзюме ж маналога зводзіцца да наступнага: як жа я цяпер толькі на зарплату?

Можна было б даць усяму гэтаму нейкае ўнутранае тлумачэнне — гора муціць нават самыя ясныя розумы. Чаго ж патрабаваць ад жанчыны, якая толькі пахавала мужа? Але калі "памутненне" і мела месца, дык несла на сабе адбітак заканамернасці. Нават фотаздымкі, якія сведчылі пра далёка не "сярэдні ўзровень" жыцця нябожчыка, лішні раз пацвярджалі, што і смуткаваць можна на свой лад. Напрыклад, успамінаючы (не без гонару) аб тым, як тыдзень не хацелася размаўляць з мужам з-за някупленай па першаму патрабаванню сукенкі. Больш буйныя рэчы "цягнулі" на два тыдні, а то і на месяц...

Усё часцей лаўлю сябе на тым, што перастаю здзіўляцца хамству, брыдкаслоўю, тупасці, адсутнасці сумлення, гонару і годнасці. Меў рацыю сучасны класік, калі пісаў, што мы жывём у тым месцы, дзе каштоўнасць чалавека вызначаецца менавіта адсутнасцю ў яго ўласнай годнасці. А ўвогуле ці сумяшчальныя гэта рэчы — рынак і чалавечая годнасць? Бізнес, вялікія грошы — і сумленне? А калі — не, і трэба будзе выбіраць?

Увогуле я — не пра гэта. А... пра каханне. Гісторыя няхітрая, такіх у жыцці здараецца на дзень па дзесятку, а можа і болей. Дзяўчынка Аня выйшла замуж за свайго аднакурсніка Валодзю не па разліку, а таму, што адчувала: не можа без яго жыць. Муж адказваў ёй аналагічнымі пачуццямі, і таму маладыя былі на сёмым небе ад шчасця. Пакуль Аня, нагледзеўшыся па "відзіку" фільмаў пра амерыканскіх Папялушак, якія на працягу дзвюх гадзін ператвараліся ў прынцэс, не пачала патрабаваць у мужа кінуць работу па спецыяльнасці і пашукаць што-небудзь у "камерцыйных структурах". Валодзя — чалавек на пад'ём даволі цяжкі — не надта спяшаўся развітвацца з дыпломам і "наседжаным" месцам. Тады маладая жонка пайшла "на штурм", пачаўшы пераконваць мужа самым, на яе думку, дзейсным метадам — "адлучэннем" ад сямейнага ложка. "Хачу скураное паліто! — тупала ножкай Аня і надзімала прыгожыя губкі. — Ва ўсіх сябровак ужо ёсць, а ў мяне — няма!". "А можа, лепш дзіця родзіш?" — задаваў рытарычнае пытанне муж. "Гэта з тваёй зарплатай? Не смяшы!". Апошняй кропляй, якая перапоўніла чашу і крута змяніла іх жыццё, стала норкавае футра. Яго вывесілі ў валютным аддзеле магазіна, што знаходзіўся на першым паверсе іх дома. Аня страціла спакой і сон і нават (як прызнавалася сама) пачала худзець. З упартасцю Элачкі-людаедкі, якая ў свой час пераплюнула "Вандэрбільдзіху", перафарбаваўшы футра з зайца ў блакітны колер, Аня пачала дабівацца запаветнай рэчы. Яна не гатавала мужу абеды, не мыла бялізну, не прасавала яго кашулі. І ўвесь час празрыста намякала на нейкага "спонсара", які працуе ў сумесным прадпрыемстве, і калі што — зможа суцешыць бедную дзяўчыну царскім падарункам. Карацей кажучы, Валодзя "здаўся" і пайшоў у камерцыю. Тонкасцей я, безумоўна, не ведаю — Аніны бацькі ўладкавалі яго намеснікам дырэктара ў нейкую фірму, якіх безліч, так што адрозніць адну ад адной не ўяўляецца магчымым. Фірма "крутанулася" і сарвала куш, з якім магла пускацца ў вялікае плаванне. Валодзя "ўсплыў" праз год, разам з цёмна-сіняй "Вольва", шыкоўным касцюмам, стыльнай стрыжкай і скураным кейсам. Праўда, прыкладна ў гэты ж час у Партызанскі народны суд трапіла заява на скасаванне шлюбу. Здагадваецеся, ад каго? Правільна, ад Ані. Ну, футра яна, безумоўна, купіла. І да футра. І яшчэ, і яшчэ, і яшчэ... А калі ахвоту трохі збіла, захацелася чагосьці для душы. Цеплыні і хатняй утульнасці. Каб боцікі-батфорцікі з прыгожай ножкі любімы мужчына здымаў. Каб па галоўцы — толькі што ад прыватнага цырульніка — пяшчотна гладзіў... А дзе ён, мужчына-муж? Бізнесам займаецца. Якім-такім бізнесам? І чаму пасля гэтага чортавага бізнесу на кашулі сляды ад губной памады застаюцца, а касцюм пахне жаночай парфумай?

Аня стала нервовай, раздражняльнай, падазронай... Не тое, дык гэта выводзіць яе з цярпення. А больш за ўсё не дае спакою думка, што сама ва ўсім вінаватая. Аня думку гоніць, а тая вяртаецца: "Лепш бы мы сапраўды нарадзілі дзіця". Ва ўласным доме яна адчувае сябе адзінокай і чужой. Асабліва па вечарах, калі цішыня ў пакоях не парушаецца ні адзіным жывым гукам. Раней яна любіла рэстараны, зараз ненавідзіць за мітусню, ілжывасць, бруд і адсутнасць культуры...

Прадбачу з'едлівае пытанне: няўжо рай можа быць толькі ў шалашы, хіба ў раскошы — адны заганы? Не хацелася б, каб нехта зразумеў мяне так прамалінейна. І ў беднасці хапае сваіх "мінусаў", і часам такіх, з якімі не тое што каханне, а і звычайная цярплівасць не ўжылася б... З другога боку, не такія ўжо і рэдкія выпадкі, калі ёсць у наяўнасці і цудоўна суіснуюць вялікія грошы і сапраўдныя пачуцці. Справа не ў тым, што без чаго немагчыма. А ў тым, каб выбраць для сябе галоўнае і потым не пакутаваць і не зайздросціць суседцы па лесвічнай пляцоўцы, за дзвярыма якой па вечарах гучыць музыка і смяюцца дзеці.

Дарэчы, не так даўно камерцыйны канал Беларускага тэлебачання парадаваў прыхільнікаў здаровай эротыкі класічным амерыканскім фільмам пра каханне прынца і Папялушкі (маю на ўвазе "Дзевяць з паловай тыдняў"). Як бы ні адносіліся мы да карціны, ужо адно тое, што традыцыйнага "хэпі-энда" ў ёй не атрымалася, заслугоўвае ўвагі. А ўспомнілася пра фільм таму, што днямі, едучы ў аўтобусе, краем вуха пачула размову дзвюх дзяўчынак гадоў 16-ці, якія горача спрачаліся наконт таго, чаму гераіня Кім Бэсінджэр не засталася з героем Мікі Рурка. "Таму што дурніца, — лаканічна рэзюмавала адна з дзяўчынак. — Такі мужчына! Ён ёй і падарункі, і брыльянты, і апельсінавы сок у ложак...".

"І адчужанасць, і эгаізм, і нежаданне зразумець", — хацелася дадаць, але ж няёмка было ўлазіць у чужую размову. А праз некалькі прыпынкаў яны выйшлі, так і не знайшоўшы адказу на сваё "чаму".

♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

Сучасныя каралі ... па каханню?

□ **Ірына ТРЫПУЗАВА**

Некалі Ала Пугачова спявала: "Усё могуць каралі..." і тут жа дадавала, што жаніцьба па каханню ім не падуладная. З гэтымі словамі могуць пагадзіцца і сучасныя манархі: нягледзячы на тое, што царуючыя дынастыі страчваюць уладу, пратакол для іх усё ж суровы.

Англійскаму каралю Эдуарду VIII ў свой час давялося адмовіцца ад трона, каб ажаніцца з разведзенай амерыканкай Уэліс Сімпсан. Гэтак жа зрабіў і грэчаскі наследны прынц Міхаіл, які выбраў у жонкі нязнатную дзяўчыну. А нарвежскі кароль Улаф V пасля смерці ў 1954 годзе каралевы Марты больш як трыццаць гадоў жыў удаўцом, таму што жанчыны, якіх ён кахаў (Астрыд Белствік — уладальніца магазіна, Ліз Інге Хаўг — дыктар тэлебачання), былі простага паходжання і ён не мог з імі ажаніцца, каб не страціць прэстыж манархіі ў краіне.

Цяперашні манарх Японіі Акіхіта — першы ў гісторыі Японскай імперыі — адмовіўся ажаніцца з нявестай, знаёмячыся з ёю на вяселлі. У 1959 годзе ён звязаў свой лёс з Мітыка Шода, дачкой фабрыканта. Выбранніца Акіхіта прыйшлася не па густу імператарскай фаміліі, якая доўгі час публічна выказвала негатыўныя адносіны да яе, ігнаруючы і не заўважаючы Мітыка. Падтрымкай імператрыцы заўсёды былі яе муж і сыны, і, нягледзячы ні на што, яна лічыць сваё замужжа шчаслівым. Яе сыны таксама ўзялі ў жонкі не арыстакратак.

Грэчаскую прынцэсу Сафію рыхтавалі ў нявесты наследніку нарвежскага прастола Харальду, у якога яна была моцна закахана. Але прынц ажаніўся з прыгажуняй Соні Харальдсен, якая была дачкой багатага аптовага гандляра тканінай. Сафія ж пазней стала жонкай іспанскага караля Хуана Карласа. І калі яе ўласны сын Філіп вырашыў узяць у жонкі не прынцэсу, а "толькі" дачку маркіза, яна горача супраціўлялася гэтаму, відавочна, успамінаючы сваю першую няўдалую закаханасць і саперніцу простага паходжання.

Ёсць прыклады і шчаслівых шлюбаў паміж прынцамі і "папялушкамі". У 1956 годзе манакскі прынц Рэнье III зрабіў фурор у вышэйшым свеце, ажаніўшыся з галівудскай кіназоркай Грэйс Келі, якая падарыла яму траіх дзяцей. У Манака да самай яе смерці існаваў літаральна культ прынцэсы Грэйс. Цікава, што сын Рэнье Альберт быў у захапленні ад знакамітай манекеншчыцы Клаўдзіі Шыфер, якая знешне нагадвае Грэйс Келі.

Кароль Іарданіі Хусейн пасля гібелі каралевы Аліі ў авіякатастрофе ўзяў у жонкі маладую прыгажуню-амерыканку Лайзу Халебі, якая, выйшаўшы замуж, змяніла гэта імя на Нураль-Хусейн ("Свет Хусейна"). Яны таксама вельмі шчаслівыя ў шлюбе.

У апошнія гады ў англійскай каралеўскай сям'і прайшла серыя разводаў: прынц Эндру і Сара Фергюсон, прынцэса Анна і Марк Філіпс, амаль разведзены Дзіяна і Чарльз... Прадстаўнікі царуючай дынастыі выбралі сабе ў спадарожнікі жыцця арыстакратаў, як і завяшчала каралева Вікторыя, але ці сталі яны ад гэтага больш шчаслівымі?..

АТЫ-БАТЫ

"Мы як вайсковыя пасынкі"

□ **Юрый ПОЛЬСКІ**

Добрымі намерамі, як вядома, выкладзена дарога ў пекла. Амаль два гады таму кожнаму чалавеку стала ясна, што эйфарыя ад набытага суверэнітэту хутка пройдзе і незалежнай Рэспубліцы Беларусь давядзецца самой вырашаць свае праблемы: фінансавыя, эканамічныя, ваенныя, кадравыя. Праўда, мала хто думаў, што яны акажуцца такімі грувасткімі і непад'ёмнымі.

Вось тады і было вырашана, што калі Беларусі ў спадчыну дасталася магутная паветрана-дэсантная групоўка, і дэсантнікаў у нас у пераліку на душу насельніцтва, бадай, больш, чым у астатніх краінах СНД, то і кадры для "крылатай" пяхоты трэба рыхтаваць самім, а не спадзявацца на ўсходняга суседа, які запатрабаваў да таго ж за абучэнне курсантаў у Разанскім вышэйшым паветрана-камандным вучылішчы вялікія грошы.

1 верасня 1992 года ў вучэбных аўдыторыях Мінскага вышэйшага ваеннага каманднага вучылішча з'явіліся два дзесяткі першакурснікаў з дэсантнымі эмблемамі на чырвоных пятліцах. Адлік часу пайшоў. Часу станаўлення, рамантыкі, надзей, абяцанняў і ў рэшце рэшт... некаторага расчаравання. Сёння курсанты другога курса паветрана-дэсантнага ўзвода ўсё часцей задаюць сабе пытанне: камандзірамі якіх узводаў мы будзем выпускацца? А ў афіцэраў, якія непасрэдна працуюць з імі, часам міжволі апускаюцца рукі, калі прыходзіцца сутыкацца з мноствам нявырашаных праблем.

Сумненні, трывогі і тых і другіх зусім не марныя. За паўтара года, якія мінулі з пачатку навучання мінскіх дэсантнікаў, іх даволі многа кармілі абяцаннямі, але зроблена было практычна вельмі мала. Складваецца ўражанне, што, дэклараваўшы стварэнне на беларускай зямлі кузні кадраў для сваіх паветрана-дэсантных войск, у "вярхах" потым проста забылі пра сам факт іх існавання, а калі і ўспамінаюць, то хіба што толькі таму, каб са здзіўленнем спытаць: "Як, яны яшчэ жывыя?" У гэтай няпростай сітуацыі трэба аддаць належнае камандаванню вучылішча, гатоваму ісці насустрач дэсантнікам. Але ж ад яго, на жаль, залежыць далёка не ўсё.

Каб не быць галаслоўным, прывяду некалькі прыкладаў з жыцця. Крыху менш чым паўгода таму ваеннай падрыхтоўкай будучых афіцэраў займаліся два чалавекі — камандзір узвода старшы лейтэнант Уладзімір Барысюк і выкладчык паветрана-дэсантнай падрыхтоўкі падпалкоўнік Міхаіл Лаас. Сёння сітуацыя змянілася: прыйшоў яшчэ адзін выкладчык паветрана-дэсантнай падрыхтоўкі, два — тактыкі ПДВ, з'явіўся яшчэ адзін камандзір узвода (кіруе першакурснікамі). Гэта значыць, склаўся калектыў аднадумцаў. І вось тут пачынаецца ўжо "цікавае": ці хто па няўважлівасці, ці па злой задуме паспрабаваў разлучыць іх... не, не з небам, а з тым, што з ім звязана. Згодна з існуючым загадам яшчэ саюзнага міністра абароны, ваеннаслужачаму ПДВ (афіцэру, прапаршчыку), які выконвае праграму скачкоў, год службы залічваецца за паўтара, выплачваецца дваццаціпрацэнтная надбаўка да жалавання. Дэсантнікі, якія працуюць у вучылішчы, гэтых ільгот пазбаўлены, хоць праграму выконваюць добрасумленна.

— Мы як пасынкі пры родных войсках, — гаворыць падпалкоўнік М.Лаас, — У арганізацыйна-метадычных указаннях міністра абароны Рэспублікі Беларусь на новы навучальны год агаворана, што мы павінны праводзіць скачкі, але няма ніякага сэнсу, таму што ў беларускім загадзе, аналагічным саюзнаму, пра нас не сказана ні слова.

І не думайце, што падпалкоўнік, які мае за плячыма не адзін дзесятак скачкоў з парашутам, скардзіцца на жыццё, патрабуючы чагосьці звышнатуральнага. Не. Проста ва ўсім свеце работа, звязаная з рызыкай для жыцця аплачваецца адпаведна. Ды і курсантам вочы не завяжаш, на іх такія адносіны яшчэ як дзейнічаюць.

А адсюль вынікае яшчэ адна праблема, непасрэдна звязаная з першай. Вельмі складана знайсці выкладчыка той жа тактыкі ПДВ. І гэта зусім аб'ектыўна. Хто з ваенных, маючы за спіной акадэмію, нядрэнную пасаду і месца службы ў войсках, карыстаецца дэсантнымі льготамі, згадзіўся б усё страціць дзеля абучэння курсантаў? Такіх энтузіястаў у наш неспакойны час — адзінкі.

Але і гэта яшчэ не ўсё. Па-ранейшаму вельмі дрэнныя справы з матэрыяльнай базай. Для таго, каб у гэтым годзе не адбылося зрыву заняткаў, неабходна атрымаць парашутную грузавую тару, літаратуру. А дапамогі ад Міністэрства абароны практычна няма. Ды і пра што тут можна гаварыць, калі з усяго вялікага пераліку неабходнай літаратуры ў падпалкоўніка М.Лааса ёсць толькі інструкцыя па людскіх парашутах, методыка па ўкладцы, напісаная ім, ды кіраўніцтва па паветрана-дэсантнай падрыхтоўцы (КПДП) таго ж аўтара. "Смешна" да слёз, але ўсе вучэбныя дапаможнікі сціпла змяшчаюцца на адной паліцы невялікай кніжнай шафы. Кажуць, што ў Міністэрстве абароны цяпер распрацоўваецца новае КПДП, але, мяркуючы па ўсім, да вучылішча яно дабярэцца яшчэ не хутка. Калі, вядома, пра яго зноў не забудуць.

Зусім нядаўна мне паведамілі, што пытанні, звязаныя з матэрыяльнай базай, пачалі вырашацца. Але чыясьці забыўчывасць, як хранічная хвароба, працягвае існаваць. Чаму? А як інакш растлумачыць тое, што афіцэра паветрана-дэсантнай службы, які абучае будучыню арміі, забыліся ўключыць у спіс тых, хто павінен праходзіць зборы афіцэраў ПДС? Але ж курсанты павінны ведаць, што адбываецца ў войсках. Ім жа служыць ды служыць.

Чым, як ні чыёйсьці забыўчывасцю (а можа элементарнай абыякавасцю) можна трактаваць той факт, што курсантам вось ужо паўтара года абяцаюць дазволіць насіць блакітныя пагоны, пятліцы, берэты? Магчыма, хтосьці тлумачыць гэта тым, што няма грошай на такую вопратку. Але ўпэўнены: варта толькі сказаць, што дазволілі, як праз гадзіну ва ўсіх будуць належныя атрыбуты войск. Ва ўсякім разе, курсанты прызнаюцца, што блакітныя пагоны ёсць у кожнага і толькі чакаюць свайго часу. І сродкаў дадатковых нікому плаціць не прыйдзецца.

Можа каму здаецца, што форма адзення не галоўнае. Хто ведае. Калі на кожным кроку жартуюць наконт парашутаў на чырвоным фоне, калі ў звальненні насміхаюцца з "чырвоных дэсантнікаў", якая там павага да такіх войск, да службы наогул.

Аповед пра праблемы курсантаў атрымаўся б няпоўным без размовы з самімі курсантамі. І такая сустрэча адбылася. Скажу шчыра: адказаць на іх пытанні, вырашыць што-небудзь па іх прапановах было няпроста. Ды і не ў маёй гэта кампетэнцыі — адказваць, прымаць рашэнні. Мая справа праз газету перадаць гэтыя праблемы. Можа мяне пачуюць і зрушыць справа з мёртвага пункту.

Вось толькі частка з таго, што выказалі і прапанавалі курсанты:

"Чаму ў нас няма спецыяльнага курса па фізічнай падрыхтоўцы? Нас прымушаюць займацца па нарматывах астатніх родаў войск, хоць мы здольныя на большае. На той жа зарадцы наш узвод заўсёды наперадзе, і нярэдка прыходзіцца чакаць астатніх" (па выніках здачы заліку па фізпадрыхтоўцы за семестр дэсантнікі атрымалі ўсяго тры "чацвёркі", астатнія "выдатна" — Аўт.).

"Праграму скачкоў выконваем, а кормяць у сталовай па сухапутнаму пайку".

"Чаму не звесці ўсе паветрана-дэсантныя ўзводы, якіх у перспектыве будзе чатыры, у адно падраздзяленне? Былі б адны патрабаванні, адзін спосаб жыцця і службы. А сёння адзін афіцэр патрабуе адно, другі — другое і г.д. А ў выніку — нічога добрага..."

Каб пералічыць усе пажаданні курсантаў, спатрэбілася б нямала паперы і яшчэ больш часу. Скажу толькі, што ўся работа па падрыхтоўцы афіцэраў для ПДВ страціць сэнс, калі не будуць вырашаны іх праблемы. Ужо сёння энтузіязм і курсантаў, і афіцэраў зніжаецца. І яшчэ пытанне, ці змогуць яны пры такіх адносінах мець такую ж падрыхтоўку, як выпускнікі з Разані? Па ўсім відаць, што не. Але гэта тэма для іншай размовы.

А пакуль хацелася б унесці адну прапанову: афіцэрам-дэсантнікам з упраўлення баявой падрыхтоўкі сустрэцца з курсантамі і выслухаць іх. Згодна з маімі данымі, такой сустрэчы за ўсю гісторыю гэтага факультэта не было.

Я цябе адразу пазнаў: ты дэсантнік з Беларусі!

Калі і адважны сапёр не ўзброены

Група размініравання пад камандаваннем лейтэнанта Сяргея Чацверыкова прыбыла ў вёску Почанцы Светлагорскага раёна пасля трывожнага выкліку з мясцовага ваенкамата. Вясна пачала падносіць вяскоўцам небяспечныя "сюрпрызы", якія засталіся ў зямлі пасля вайны. Прыбыўшыя сапёры пасля стараннага абследавання месца знаходкі і суседняй тэрыторыі знайшлі і абясшкодзілі 38 ручных і процітанкавых гранат, буйнакаліберных снарадаў. Так была выканана 71-я з пачатку года заяўка на размініраванне.

Як і ў гэтым выпадку, сапёрам звычайна прыходзіцца мець справу зусім не з адзіночнымі "сюрпрызамі". Больш за 58 тысяч выбухованебяспечных прадметаў абясшкодзілі яны ў мінулым годзе. Ільвіную долю ўраджаю даў Дубровенскі раён, дзе пачаты маштабныя работы па суцэльнаму размініраванню.

Хлопцы ў пагонах гатовы выканаць баявую задачу. Але хаос у нашай эканоміцы, нястрымнае падаражанне ўсяго — ад бензіну да хлеба — ставяць і перад імі непрывычныя фінансавыя "ўводныя". Калі ў мінулым годзе выдзеленых урадам 125 мільёнаў "зайчыкаў" хапіла для размініравання, то выдаткаваных на гэты год 150 мільёнаў, паводле разлікаў штаба інжынерных войск, хопіць пры цяперашніх цэнах хіба што на абмундзіраванне салдат. А гаруча-змазачныя матэрыялы, харчаванне, аплата небяспечнай працы соцень рэзервістаў? Кошт усяго гэтага толькі ў сакавіку мінулага года, як вядома, у чарговы раз павялічыўся адразу ў некалькі разоў. Паводле самых мінімальных разлікаў, для працягу работ па размініраванню ў рэспубліцы сёння трэба не 150 мільёнаў, а амаль 2 мільярды рублёў. Таму без дзейснага забеспячэння ўсім неабходным адважныя і ўмелыя майстры-сапёры могуць аказацца няўзброенымі.

БЕЛІНФАРМ.

Невядомая вайна

Кантрольная паласа

Восень 1930 года. Адна з пагранічных застаў 6-га Араніенбаўмскага пагранічнага атрада. На граніцу накіроўваецца атрад пагранічнікаў. Старшым нарада прызначаны сяржант Васіль Лебедзеў. Малады воін ужо вывучыў участак граніцы, якая ахоўваецца пагранічнікамі 3-й заставы, у складзе якой ён служыць ужо тры месяцы пасля заканчэння школы малодшых камандзіраў у горадзе Кінгісепе. Начальнік заставы Іван Фёдараў у час інструктажу пагранічнага нарада прасіў звярнуць асаблівую ўвагу на ўчастак граніцы паміж двума азёрамі. Гэты ўчастак варожыя лазутчыкі ў апошні час часта выбіралі для пераходу граніцы нашай краіны. Ён знаходзіўся ў глухім месцы, далёка ад заставы. Таму і прыцягваў увагу парушальнікаў.

Сяржант Лебедзеў разам з двума пагранічнікамі нарада, Паўлам Ізотавым і Мікітам Філіповічам, павольна ішлі па пагранічнай сцяжынцы, прыслухоўваючыся да цішыні і ўважліва аглядаючы кантрольную паласу граніцы. Яны ўжо дасягнулі ўчастка граніцы, на які звяртаў увагу начальнік заставы. Сяржант Лебедзеў вырашыў тут, паміж двух азёр, паназіраць за граніцай. На зямлю апусціўся густы белы туман. Ён, як малаком, ахутаў усё навокал. Стаяла перадсвітальная цішыня. Пагранічнікі ўважліва прыслухоўваліся, разлічаючы самыя аддаленыя і слабыя гукі.

На світанку іх увагу прыцягнуў гук, падобны на трэск зламанай сухой галінкі, які даносіўся з таго боку граніцы. Ён насцярожыў воінаў, прымусіў іх сэрцы біцца часцей. Пагранічнікі чакалі. Праз нейкі час яны пачулі блізкія крокі людзей. Лебедзеў шэптам загадаў дазорным падрыхтавацца, а сам устаў на ногі. Ён убачыў скрозь туман дзве галавы парушальнікаў граніцы, якія рухаліся ўздоўж берага возера да іх. Ускінуўшы вінтоўку, крыкнуў:

— Стой! Рукі ўгору!

Дыверсанты сталі на ўвесь рост, убачылі перад сабой савецкіх пагранічнікаў. Адзін з іх адразу ж падняў рукі, а другі — прысеў і выстраліў, але міма. Сяржант Лебедзеў выстраліў у ледзь бачную ў тумане спіну дыверсанта. Той дзіка закрычаў ад болю і знік у тумане. Другі парушальнік спалохана замармытаў:

— Не страляйце. Я здаюся!

— Кіньце зброю,— скамандаваў Лебедзеў, трымаючы на мушцы дыверсанта. І дадаў: "Радавыя Ізотаў і Філіповіч! Абшукайце парушальнікаў!"

Паранены дыверсант працягваў крычаць ад болю, але не страляў. Калі пагранічнікі абшукалі стаяўшага парушальніка і забралі ў яго пісталет, радавы Ізотаў знайшоў параненага дыверсанта (куля прабіла яму спіну). Ён крычаў ад болю, але пісталета з рук не выпускаў. Тады Ізотаў прыкладам аўтамата выбіў у ворага з рук пісталет і падняў на ногі параненага. Гэта быў невялікага росту мажны мужчына з рудой барадой. Ён злосна шыпеў, лаяўся на пагранічнікаў.

Сяржант Лебедзеў загадаў Ізотаву перавязаць рану парушальніку граніцы, сам жа старанна абшукаў затрыманых, праверыў іх кішэні і рэчмяшкі. Дакументы ў абодвух парушальнікаў былі выпісаны на работнікаў араніенбаўмскіх арганізацый. З допыту аднаго з парушальнікаў стала вядома, што старшым у іх быў паранены дыверсант. Ён быў адным з кіраўнікоў рускай эміграцыі ў Фінляндыі, былы падпалкоўнік царскай арміі, сын буйнога памешчыка ў прыгарадзе Пецярбурга.

Хутка да месца затрымання парушальнікаў прыбыла аператыўная група пагранічнікаў на конях. Яна і даставіла парушальнікаў граніцы на заставу. Пасля допыту іх накіравалі ў штаб пагранатрада. Як высветлілася, варожыя лазутчыкі ішлі ў наш бок з заданнем укараніцца ў органы пагранічнай аховы Ленінградскай вобласці, даведвацца пра ўсе мерапрыемствы па ўзмацненню аховы граніцы і перадаваць звесткі за мяжу, у спеццэнтр.

Неўзабаве перад строем асабовага саставу заставы № 3 быў зачытаны загад начальніка пагранвойск Ленінградскай вобласці, якім сяржанту Лебедзеву, пагранічнікам Ізотаву і Філіповічу аб'яўлялася падзяка за добрасумленнае нясенне службы на граніцы. Усе яны ўзнагароджваліся камплектамі абмундзіравання, у якіх былі шынель, гімнасцёрка, шаравары, боты і ручнік. Гэта быў самы каштоўны на той час падарунак для воінаў-пагранічнікаў.

За мужнасць і гераізм, праяўленыя ў час нясення воінскай службы на граніцы (а ёй ён аддаў 27 каляндарных гадоў) Васіль Андрэевіч Лебедзеў узнагароджаны шаснаццаццю ордэнамі і медалямі краіны.

Мікалай АКАЛОВІЧ.

ГАРЧЫЧНІК

Парамон КАПУЗА

Мазоль

Ва ўсіх плямёнаў і народаў —
так павялося ўжо здаўна —
мазоль адзнакай быў заўсёды
старання, шчырасці, дабра.

Але пайшла нядаўна мода
на мазалі не на руках —
на мазалі другога роду,
што выраслі на жыватах...

Той-сёй дык нават гонар мае
і цешыцца тым мазалём.
Не ўколвае, але ўмінае
як мага болей за сталом.

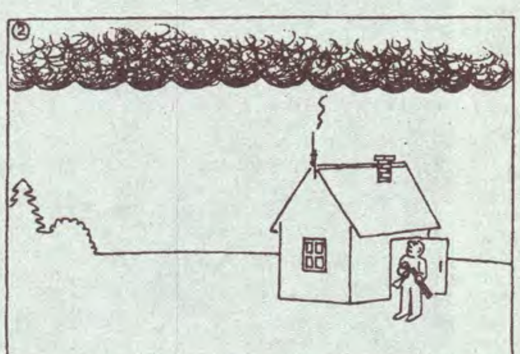
Ён пехатою — ані кроку!
Навошта, бо машына ж ёсць.
Ад фізкультуры ён далёкі
і на паветры рэдкі госць.

Спорт, праца цяжкая, дыета —
вось тры надзейныя ўрачы,
якія "мазалякам" гэткім
маглі б хоць трохі памагчы.

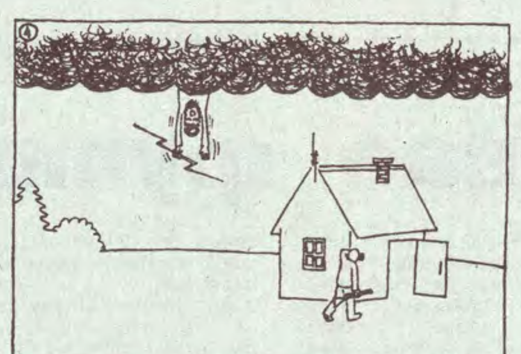
Так, праца лечыць - ці на лузе,
ці ў полі, ці каля станка...
Мазоль той прападзе на пузе,
як будзе ў мазалях рука!

Комікс

Л. РАЗЛАДАЎ.

Дуля для разявы

Не зрабіў свае лепшыя справы.
Мілай я не сказаў лепшых слоў.
Аказаўся не лепшым... Разява.
Хтосьці лепшы каханую звёў.

Толькі б складаліся лепшыя вершы,
Толькі б лепшыя словы прыйшлі.

Міхась БАШЛАКОЎ.

Пакуль я прагнуў славы,
Начамі крэмзаў вершы,
Хтось ад мяне, разявы,
Дзяўчат пазманьваў лепшых.

Пакуль карпеў над кніжкай
І на Парнас вырульваў,
Дзяўчаты замуж выйшлі,
Мне паказаўшы дулю.

...Уміг апусцела сэрца,
І ўжо адно турбуе:
Няўжо і ў выдавецтве
Мяне чакае дуля?

Пілiп СІДЛЕЦКІ (Украіна)

Адваротны бок славы

Гумарэска

Калі нарэшце мой першы зборнік вершаў выйшаў з друку, я, вядома, быў на сёмым небе. Ды неўзабаве светлую радасць пачало псаваць калісьці вычытанае выслоўе, што слова, як і медаль, мае свой адваротны бок. А ў тым, што я не стаў калі не славутым то, прынамсі, вядомым, сумнявацца не прыходзілася — на форзацы маёй кніжкі выдавецтва змясціла фотапартрэт аўтара.

Відавочна, цяпер, з лёгкім смуткам меркаваў я, мне ўжо непрыстойна будзе, як раней, проста каля латка есці свае любімыя гарачыя беляшы ці да знямогі крычаць на стадыёне ў час футбольнага матча. Ад адной думкі, што нехта з чытачоў можа з'едліва кінуць у мой адрас: "Ну і ну! Вершы піша, а беляшамі проста на вуліцы напіхваецца" ці "Ты толькі глянь, як наш паэт свішча і крычыць, як хлупчукі!"

Адзінае, што заставалася зрабіць у такой сітуацыі, гэта неадкладна перагледзець некаторыя свае звычкі і захапленні. Таму на вуліцах роднага горада я пачаў з'яўляцца як увасабленне вытанчанасці і галантнасці. А на выпадак сустрэчы з экзальтаванымі групамі паляўнічых за аўтографамі я пастаянна насіў з сабою шарыкавую аўтаручку і паўдзесятка запасных стрыжняў да яе.

Аднак беглі дні за днямі, але чамусьці ніхто асаблівай увагі на мяне не звяртаў. Спачатку гэта мяне здзівіла, пасля засмуціла, а потым не на жарт абурыла. У рэшце рэшт, меў я права на папулярнасць ці не?! Кніжку купляюць пакупнікі, крытыка даволі прыхільна сустрэла мой паэтычны дэбют.

"Мабыць, — неяк асяніла мяне думка, — цяперашняга чытача толькі ўдалыя рыфмы ды трапныя метафары цікавяць. А да асобы аўтара ён зусім абыякавы".

Каб праверыць слушнасць гэтай думкі, я паспяшаўся ў кнігарню. І трэба сказаць, першая ўжо сустрэча з пакупнікамі мае кніжкі адкрыла мне вочы на ўсё. А зрабілі гэта дзве зусім юныя дзяўчыны, якія з цікавасцю заглыбіліся ў кніжку проста каля паліцы.

— Ах, які прыгажун! — захоплена выкрыкнула стройная шэравокая брунетка, разглядваючы мой партрэт у кніжцы.

— Ён і піша нядрэнна, — стрымана зазначыла яе крыху ніжэйшая ростам сяброўка.

— Гэта ж толькі падумаць! — млява ўздыхнула чарнявая, — Паэт жыве ў нашым горадзе, можа, нават дзесьці ходзіць побач. Вось каб яго сустрэць! Ведаеш, я, мабыць, адважылася б папрасіць у яго аўтограф.

Скажыце, ну хто з сапраўдных паэтаў мог бы спакойна праслухаць такое прызнанне? Ва ўсякім разе ў мяне сэрца забілася так хутка і моцна, ажно завібрыраваў пінжак на грудзях.

— Аўтограф? З найвялікім задавальненнем! — падышоў я да дзяўчат.

— Вам чаго, дзядуля? — не разумеючы, заморгалі яны доўгімі вейкамі.

— Я выпадкова чуў вашу размову і як аўтар гэтага зборнічка...

— Аўтар? Ды вы толькі гляньце на сябе і на гэтага маладога, — разам паказалі сяброўкі мне маю кніжку.

— Разумееце, якраз такім быў я тады, калі ўпершыню аднёс рукапіс у выдавецтва, — прамармытаў я разгублена, але дзяўчаты ўжо не слухалі. Прыхапіўшы па аднаму экземпляру майго зборніка, яны заспяшаліся да касы.

— А дзядок яшчэ нішто сабе, калі да дзяўчат чапляецца, — выразна пачуў, як засмяяліся сяброўкі.

Цяпер я свабодна і нязмушана адчуваю сябе на вуліцах роднага горада. Спакойна ласуюся беляшамі каля латка, а на стадыёне хварэю так, ажно ў вушах трашчыць.

У маёй славы, аказваецца, ёсць і адваротны бок.

Пераклаў М.БАЗАРЭВІЧ.

З Юрасёва куфра

Два сябры паехалі ў Адэсу ў госці. Калі падышлі да дома, куды яны былі запрошаны, адзін з іх пастукаў нагой у дзверы.

— Чаму стукаеш нагой?! — спытаў другі.

— Каб нашы гаспадары падумалі, што нашы рукі заняты падарункамі. Інакш не адчыняць.

* * *

— Куды ты спяшаешся?

— На пошту, пакуль не закрылі.

— Пісьмо адправіць?

— Не, трэба набраць чарніла ў аўтаручку.

* * *

Дыктар ЦТ:

— Паважаныя таварышы тэлегледачы! Просім прабачэння за памылку: вы глядзіце не дэманстрацыю мадэлей французскага адзення вясенняга сезона, а дэманстрацыю пратэсту французскіх сезонных рабочых.

* * *

Мастацкая выстаўка ў Парыжы. Пікасо забыўся свой запрашальны білет. Яго не пускаюць.

— Дакажыце, што вы — Пікасо!

Адным узмахам алоўка малюе голуба і — яго прапускаюць. Не прапускаюць Фурцаву, якая таксама забылася запрашальны білет.

— Але ж я міністр культуры СССР!

— Дакажыце! Вось Пікасо таксама забыўся білет і даказаў!

— А хто такі Пікасо?

— Усё ў парадку, пані міністр культуры СССР, праходзьце...

* * *

Настаўніца задала сачыненне на тэму "Што б ты зрабіў, калі б атрымаў мільён? Праз 10 хвілін Вовачка пытаецца:

— Мар'я Іванаўна, а ці нельга дабавіць яшчэ сто тысяч?

* * *

Двое п'яніц паволі рухаюцца ўздоўж вуліцы: адзін паўзе, а другі ідзе, трымаючыся за агароджу.

— Ты мяне паважаеш? — пытаецца той, хто ідзе.

- Я ганаруся табой — адказвае той, хто паўзе.

* * *

— Любы, ты ажэнішся са мной?

— На жаль, не магу. Але я адабраю твой густ!

* * *

У зале пасяджэнняў на крэсла паклалі цвікі.

Сеў прыбалтыец — вылаяўся і кінуў цвік у прэзідыум.

Сеў украінец — узяў, пагледзеў і паклаў цвік у кішэню: маўляў, у гаспадарцы спатрэбіцца.

Сеў беларус — пакруціўся, пакруціўся і падумаў, а можа так і трэба?

* * *

Вырашыў муж праверыць, ці ёсць у яго жонкі палюбоўнік. Сказаў ёй, што пайшоў на паляванне, а сам схаваўся і слухае. Праз пяць хвілін са спальні чуюцца галасы:

— Бокам, бокам! Ножку, ножку!

Угневаны муж не вытрымлівае і кідаецца ў спальню: жонка спіць, а піяніна няма.

* * *

— Малады чалавек, купіце ружы! Няхай кветкі гавораць за вас.

— Добра, дайце адну. Я буду немнагаслоўны.

ГАСПАДЫНЯ

Чулі, як адна кабета кляла другую: "Каб да цябе кожны дзень госці!". Вось такое змрочнае пажаданне... Аднак жа госці — гэта радасць у хату. Нашы людзі заўсёды славіліся сваёй гасціннасцю. Але што праўда, тое праўда: госці — гэта лішнія турботы, асабліва, калі яны нечаканыя. Вядома, лепш, калі ёсць магчымасць падрыхтавацца загадзя. А калі такой магчымасці няма? Не хвалюйцеся. Можна зрабіць смачныя і арыгінальныя пачастункі праз якія 30–40 хвілін. Вядома, калі ваш халадзільнік не зусім пусты... Прапануем некалькі такіх рэцэптаў.

Пірог да чаю

Пачак сметанковага маргарыну растапіце на слабым агні. Усыпце шклянку цукру і добра перамяшайце. Потым дадайце 200 г смятаны, 2 яйкі, крыху соды (пагасіце воцатам), 3 шклянкі мукі і жменьку разынак. Зрабіце цеста.

Бляху засцяліце прамасленай паперай і на яе выкладзіце цеста. Выпякайце ў духоўцы 30-35 хвілін.

Рулет "на хуткую руку"

Выліце ў міску бляшанку згушчонкі. Убіце два яйкі. Добра размяшайце, дабаўце паўчайнай лыжкі соды (пагасіце воцатам) і крышку солі. Усыпце шклянку мукі і добра ўсё ўзбіце. Прамасленую паперу пакладзіце на бляху, на яе выкладзіце цеста ў форме тоўстага бліна. Выпякайце ў духоўцы на слабым агні 25-30 мінут. Калі цеста будзе гатова, намажце блін джэмам ці варэннем. Потым згарніце яго рулетам, асцярожна аддзяляючы ад паперы нажом. Як рулет астыне, пасыпце яго цукровай пудрай.

Рагалікі з варэннем

Зрабіце цеста: 200 грамаў смятаны, 200 грамаў маргарыну, 3 шклянкі мукі. Раздзяліце на чатыры часткі. Кожную раскатайце ў круг. Па радыусах падзяліце круг на 8 частак, разрэжце. Пакладзіце начынку з любога варэння і загарніце, пачынаючы ад шырэйшай часткі. Выпякайце ў духоўцы, пасыпце цукровай пудрай.

Батончыкі тварожныя

Тварог добра расцерці, дабавіць муку, яйка, смятану, цукар, соду, соль, усё перамяшаць. Атрыманую масу раскатаць тонкай "каўбаскай", нарэзаць кавалачкамі даўжынёй 8-10 см. Смажыць у вялікай колькасці тлушчу да залацістага колеру.

Гатовыя батончыкі пасыпаць цукровай пудрай. Падаваць можна са смятанай, ягадным ці фруктовым кісялём.

500 г тварагу, 1 шклянка мукі, 1 яйка, 2 сталовыя лыжкі смятаны, 1 сталовая лыжка цукру, паўчайнай лыжкі соды. Цукровая пудра, тлушч, соль.

Яйкі ў "каўбасных кошыках"

Вазьміце любую вараную каўбасу. Нарэжце тонкімі кружочкамі і падсмажце на патэльні. Пры гэтым каўбасныя кружочкі загорнуцца і прымуць форму кошыкаў. Гэтыя кошычкі вы запоўніце яечнай сумессю. Робіцца яна так. Натрыце 100 г сыру на тарцы, убіце яйкі, усыпце чырвоны перац, соль і размяшайце. Крыху падсмажце на масле, увесь час памешваючы. Вось гэтай сумессю і запоўніце каўбасныя кошычкі, пасыпце зялёнай цыбуляй.

Парады на ўсялякі выпадак

Жалезную бляху, на якой выпякаецца здобнае цеста, не змазвайце тлушчам. Лепш крыху змачыце вадой.

Вы дасталі пірог з духоўкі. Не спяшайцеся яго адразу рэзаць, няхай астыне. Калі магчымасці чакаць няма, разразайце гарачы пірог гарачым нажом.

Каб гарачы пірог лягчэй дастаць з формы, адразу ж пасля духоўкі пастаўце форму з пірагом на анучку, змочаную халоднай вадой.

СВЕЦКАЯ ХРОНІКА

"Блакітны" гром пад дахам опернага

Нягледзячы на даволі высокія цэны (ад 70 да 200 тысяч рублёў за білет) элітнае супершоу "Барыс Майсееў і яго лэдзі" сабрала поўны аншлаг у зале, што сведчыць не толькі аб колькасці прыхільнікаў "экстравагантнай эротыкі", але і аб вялікай колькасці цікаўных. Апошнія, памятуючы, што Барыс з'яўляецца піянерам "сексуальнай разняволенасці", усё ж былі ў чарговы раз шакіраваныя салістам трыо "Экспрэсія".

Сярод тых, хто прыйшоў у гэтыя дні ў Дзяржаўны акадэмічны тэатр оперы і балета, былі заўважаныя прадстаўнікі музычнага бамонду, сярэдняга і малога бізнесу і нават палітыкі.

"Добры вечар, дамы і спадары! Добры вечар, самы дарагі, родны і любімы горад, сцэна Вялікага храма і надзеі маёй душы, сцэна Вялікага тэатра вялікай, ганаровай і прыгожай нацыі — Белая Русь". Гэтымі словамі Барыс Майсееў пачаў выступленне, прысвечанае памяці Фрэдзі Мэркуры. "Думаеце, што вы будзеце сёння вельмі радавацца са мной? Так, але праз сум. Плакаць — так, але праз радасць. Дайце мне вашыя сэрцы і рукі, і я павяду вас у свет музыкі, пластыкі і кахання. У імя вас, у імя Фрэдзі, у імя тых людзей, якія пакінулі нас на кароткае імгненне".

У гэтыя два дні на сцэне ззялі Віктар Чайка, Ірына Оціева з чароўным трыо "240 тон", дуэт кахання "Паліцыя нораваў", госця з Літвы Ірына Мельшчукайтэ, уладальнікі "Срэбнага клоуна" ў Монтэ-Карла магічны дуэт "Казіно", Людміла Руміна і Людміла Чурсіна, а таксама фотамадэлі агенцтва Сашы Варламава, якія прадставілі мадэлі футраў з часопіса "VOGUE". І, канешне ж, нумарам адзін шоу стаў сам Барыс. Пражэктары сцэны адлюстроўвалі не толькі цудоўныя дэкарацыі, створаныя мастаком ДАВТа Галінай Холад, але і непадражальныя туалеты самога Боры, які пераліваўся парчой, аксамітам, шаўкамі, паўлінавым пер'ем, карункавымі веерамі, ярка-пунсовымі вуснамі, а ў апафеозе прадставіў публіцы сваю аголеную пятую кропку.

У шоу ён выканаў больш за дзесятак танцаў, а таксама шлягеры "Эгаіст" і "Дзіця распусты". Тут жа адбылася прэм"ера песні "Блакітная зорка", пасля якой ён скажа: "Выбачайце, людзі. Выбачайце за тую праўду, якую нясу 20 гадоў. Праўду, на якую вы мне далі блаславенне. Дзякуй вам" і, "адшпіліўшы" накладныя вейкі, упусціць іх кроплямі слёз на сцэну. Праўда, потым, у грымёрнай, пакуючы чамаданы, ён спахопіцца: "Галя, дзе мае вейкі?"

У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАНа Барыс Майсееў паведаміў, што арганізацыя двух мінскіх канцэртаў абышлася ў 600 мільёнаў "зайчыкаў". У гэты ж вечар "імперыя пачуццяў" накіравалася ў Кіеў, дзе пакажа сваю праграму на юбілеі фірмы "Раксалана".

Аляксандр МАЛЧАНАЎ, БелаПАН.

КІНААФІША МІНСКА

14 красавіка

«МАСКВА»:"Бетховен-2" – 12.00, 14.00, 17.30, 19.20, 21.10. "Сны" – 15.50.

«КАСТРЫЧНІК»:"Сны" – 17.10. (выступленне мінскага барда Ніны Васільевай). "Бетховен-2" – 12.00, 15.30. "Няма куды больш бегчы" – 13.40. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" – 21.30.

«АЎРОРА»:"Асцярожна – малпачкі!" і інш мультфільмы (д) – 10.30. "Гэты нягоднік Сідараў" (д) – 14.10. "Бравыя хлопцы" – 13.00 (л), 17.00. "Соль на нашай скуры" – 11.00, 15.00, 19.00, 21.00. "Кібарг" – 12.00, 16.20, 18.30, 20.40.

«БЯРЭСЦЕ»:"Сны" – 15.40. "Соль на нашай скуры" – 13.40, 17.30. "Усёпаглынальная страсць" – 18.50. "Залата партыі" – 13.10. "Нумар "люкс" для генерала з дзяўчынкай" – 17.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20.30.

«ВІЛЬНЮС»: "Конан-разбуральнік" – 11.00, 14.20, 18.00, 21.30. "Соль на нашай скуры" – 16.10, 19.40. "Смяротны танец"xxx – 12.40. Відэазала: 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

«ДРУЖБА»:"Бетховен" – 13.30, 16.20, 19.20. "Юмі – прынцэса "Дракон" – 15.00, 21.00. "Вар'яцкі рэйс" – 17.50. Відэакафэ: "Багі крымінальнага вышуку" – 14.30, 18.00. "Макой – гэта сур'ёзна" – 16.20. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 19.30.

«ПАРТЫЗАН»:"Бетховен-2" – 10.00(л), 13.10, 16.20, 19.40, 21.10. "Майстэрства забіваць" – 11.30, 14.40, 18.00.

«ПЕРАМОГА»:"Соль на нашай скуры" – 11.30, 15.00, 18.50, 20.50. "Вар'яцкі рэйс" – 13.30, 17.00. Відэазала: "З рызыкай для жыцця" – 10.00, 11.40, 13.20, 15.00, 16.40, 18.20, 20.00.

«САЛЮТ»:"Бетховен-2" – 10.00, 13.40, 15.30, 17.20, 21.00. "Майстэрства забіваць" – 11.50, 19.10.

«СУЧАСНІК»:"Гарачыя дзяўчынкі"xxx – 14.20. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"xxxx – 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»:"Чужыя-2" (2с)xx – 12.00, 16.00, 20.10. "Незаконнае ўварванне" (1,5 с.)xxx – 12.20, 16.10, 19.50. "Шанцы ёсць" – 10.20. "Наёмны забойца" – 14.20, 18.10, 21.40. "Залатая цясніна" – 10.30, 14.30,18.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20.00.

«КІЕЎ»:Да 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў: "Мой баявы разлік" – 13.00. "Чужыя-2" (2с.)xx – 14.40. "Незаконнае ўварванне" (1.,5 с.) xxx – 17.10. "Завяшчанне "блакітнага" дзядзечкі"xxxx – 19.00, 20.30.

«КАМСАМОЛЕЦ»:Кінаклуб "Алёнчыны казкі" (д) – 10.20, 10.30. "Незаконнае ўварванне" (1, 5 с.)xxx – 15.00, 18.30, 20.00. "Няма выйсця" (1,5 с.) – 14.00. "Дом спатканняў" – 13.00, 16.00, "Бабнік-2"xx – 12.00, 17.00, 20.30. Зала індыйскага фільма "Гіта з Сітапура" (2 с.) – 17.30.

«МІР»:"Бетховен" – 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Вар'яцкі рэйс" – 13.00, 17.00. "Юмі – прынцэса "Дракон" – 11.00, 15.00, 19.00, 20.50.

«ПІЯНЕР»:"Куды даскача ранняя птушка" (д) – 12.00 (к/л). "Надзвычайныя прыгоды мушкецёраў" (д) – 13.50. "Бетховен" – 10.00 (л), 15.20, 18.30. "Палёт начнога матылька" – 17.00. "Свавольнік з псіхушкі"xxx – 20.30.

«РАКЕТА»:"Горац-2" – 14.00. "Свавольнік з псіхушкі"xxx – 18.10. "Эмануэль"xxxx – 16.10, 20.00. Відэазала: 17.00, 19.30.

«РАДЗІМА»:"Чужыя-2" (2 с.)xx – 12.00, 16.20, 20.10. "Вар'яцкі рэйс" – 14.20, 18.40.

«ЗМЕНА»"Горац-2" – 12.00, 16.10, 19.45. "Споведзь палюбоўніцы" – 14.00 (л), 18.00.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»:"Бетховен" – 11.45, 16.20, 19.30. "Міс Катастрофа" – 14.40, 17.50, 21.00. "Юмі – прынцэса "Дракон" – 10.20, 13.15.

«ЭЛЕКТРОН»:"Незаконнае ўварванне" (1,5 с.)xxx – 15.40, 19.30. "Занадта прыгожыя, каб жыць"xxx – 13.50, 17.40. "Чужыя-2" (2 с.)xx – 14.40, 18.10. "Мутант" – 17.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20.30.

«АВАНГАРД»: "Як тры мушкецёры" (2 с.) – 14.00, 18.00. "Свавольнік з псіхушкі"xxx – 16.20.

«ЗНАМЯ»:"Хлопчык з вялікім чорным сабакам" (д) – 14.30. "Горац-2" – 16.00, 18.00. "Разборлівы жаніх" – 20.00.

«УДАРНІК»:"Новыя прыгоды капітана Урунгеля" (д) – 14.10. "Горац-2" – 15.20. "Клас 1999"xxx – 14.10, 17.10. "Разборлівы жаніх" – 19.00.

(д) — дзіцячы сеанс;
*** — дзеці да 16 гадоў дапускаюцца ў суправаджэнні бацькоў;*
**** — дзеці да 16 гадоў не дапускаюцца;*
***** — дарослым з 18 гадоў;*
(л) — ільготны сеанс (скідка на 50 працэнтаў ад кошту білета);
(н) — начны сеанс (кошт білета на 30 працэнтаў вышэйшы).

ХАТНІ ЭКРАН

14, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.55. Фільм-канцэрт.
◆9.25. "Ніхто, акрамя цябе".
• 10.10. "Баявы конік" і інш.
◆10.40. "Чорная бяроза". 1-я і 2-я серыі.
12.55. Шматгалоссе. Народы Беларусі: іх традыцыі, гісторыя, культура.
13.30. Навіны (з сурдаперакладам).
◆13.40. "Уік-энд за мільён".
15.00. ТБ – школе. "Мілы кут маіх дзядоў". "Новая зямля".
15.25. Тыдзень Ізраільскага тэлебачання.
16.25. "Тэль-Кацыр". Д/ф.
17.20. Гасцёўня "Тэлебома". Аляксандр Саладуха.
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Сустрэча з генеральным дырэктарам ВА "Белкамунмаш" І.І.Сафонавым.
19.30. Музыка без межаў.
20.10. Пазіцыя ўрада.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Ніхто, акрамя цябе".
22.30. Надвор'е.
22.40. НІКа.
22.55. Тэлевізійны арт-клуб.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.30. Навіны.
• 8.20. "Крылатае асляня".
◆8.30. "Пецярбургскія тайны". 3-я серыя.
9.30. У свеце жывёл (з сурдаперакладам).
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
10.50, 23.20. Прэс-экспрэс.
11.20. Футбол. Ліга чэмпіёнаў.
14.25. Прадпрымальнік.
• 15.20. "Прыгоды Тома Соера".
16.10. ...Да 16 і старэйшым.
16.50. Тэхнадром.
17.25. Блізкі Усход: новыя рэальнасці.
17.45, 20.35. Надвор'е.
◆17.50. "Пецярбургскія тайны". 3-я серыя.
18.50. Прэм'ера тэл.дак.фільма "Руская рулетка Мікіты Хрушчова". 2-я серыя.
19.40. Дабрай ночы, малышы!
20.45. Лато "Мільён".
21.15. Прэзентацыя фільмаў французскага рэжысёра П.Бунюэля.
◆21.30. "Дзённая прыгажуня" (Францыя–Італія).
23.35. Акадэмія.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
◆8.35. "Санта-Барбара".
9.25. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
• 16.50. Мульці-пульці.
17.00. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
18.25. Свая гульня. Конкурсная праграма.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Я – лідэр.
21.00. Рэк-тайм.
21.30. Плён асветы.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Фантастыка горада Піцера.

Санкт-Пецярбург

• 8.05. "Лянівая сукенка".
8.15. Рознакаляровы сабака.
8.35. Дзецям пра зверанят.
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.20, 11.40, 14.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Сем сланоў.
11.30, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.05. Тэатральная правінцыя.
12.35. Тэлемагазін.
◆12.40. "Дзень добры і бывай".
14.10. "Аляксандраўскі парк". Д/ф.
14.45. Падарожжа па Усходзе.
15.05. Фільм-канцэрт.
16.00. Сёння і штодзённа.
16.20. Там, дзе жыве Павуцінparam.
16.35. Па сакрэту ўсяму свету.
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. Чалавек на зямлі.
◆17.30. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. "Будні".
19.20. Тэлемагазін.
◆19.25. "Старадаўні дэтэктыў".
• 20.55. "Пераборлівая карова".
21.05. Блеф-клуб.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. "Вячэрні звон". Музычны канал.
23.50. Хакей.

8-ы канал

18.00. Аб'явы. Рэклама.
• 18.05. Мультфільмы.
18.30. Спартыўная паралель.
◆19.20. "Лабірынт правасуддзя".
• 20.10. Мультфільмы.
20.30. "Навіны". ММ-4.
20.45. Сямейнае кола.
◆20.55. "Лёс". 50-я серыя.
21.35. Разважанні пра джаз.
◆22.25. "Пакой катаванняў".
23.15. Праграма відэакліпаў.

15, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Дзелавая хроніка.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
• 8.45. "Серабрысты званочак".
9.00. ТБ – школе. "Мілы кут маіх дзядоў". "Новая зямля".
◆9.25. "Ніхто, акрамя цябе".
10.10. Карамболь. Ток-шоу з удзелам артыста Сямёна Фарады.
10.45. Мастачка Нэлі Шчасная.
11.35. Рок-айленд-шоу.
13.00. "Часцінка". Кінанарыс.
13.15. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
13.30. Навіны (з сурдаперакладам).
13.40. "Па дарогах "Слова аб палку Ігаравым". Д/ф.
14.15. Еўрапейскі калейдаскоп.
14.45. І Рэспубліканскі тэлевізійны фестываль юных талентаў (Брэст і Брэсцкая вобласць). Частка 1-я.
16.10. Тыдзень Ізраільскага тэлебачання.
17.10. Ансамбль танца "Шалом".
17.45. Закрыццё Тыдня Ізраільскага тэлебачання.
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Прымае ўдзел намеснік Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, старшыня Дзяржкамчарнобыля І.А.Кенік. Прамая лінія.
19.55. Рэйтынг.
20.10. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Ніхто, акрамя цябе". Заключная серыя.
22.30. Надвор'е.
22.40. НІКа.
◆22.55. "Свабодная ад мужчын".
0.15. Валейбол. Чэмпіянат Беларусі.
0.50. "Я + Я". Мужчына і жанчына.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.15. Навіны.
◆8.20. "Небяспечны прыз", "Дзе гэта бачна, дзе гэта чутна".
• 9.05. "Казка пра бусла".
9.15. Футбол. На шляху да Уэмблі.
10.20. Амерыка з М.Таратутам.
10.50, 23.25. Прэс-экспрэс.
11.20. Праўнукі Гамера. Гумарыстычная праграма.
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
◆15.10. "Трывожная нядзеля".
16.35. Спявае А.Вядзернікаў.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Навіны культуры.
17.40. Чалавек і закон.
18.10, 20.35. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Дабрай ночы, малышы!
◆20.45. "Забойства на Жданаўскай".
22.15. Чалавек тыдня.
22.35. Оба-на.
23.35. Музагляд.

Канал "Расія"

8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
◆8.35. "Санта-Барбара".
9.25. Тэлегазета.
9.30. Антракт.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. "Настальжы" – музыка ўсіх пакаленняў.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Ваенны кур'ер.
16.20. Новая лінія. "Акно".
◆16.50. "Ляўша".
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Спяваюць драматычныя акцёры.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Гульня на мільёны".
21.15. Экспацэнтр прадстаўляе.
21.25. "К-2" прадстаўляе: "Кінограф".
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
◆22.55. "Тыгры ў памадзе".

Санкт-Пецярбург

8.15. Сёння і штодзённа.
8.35. Там, дзе жыве Павуціныч.
• 8.50. "Каштоўная бандэроль".
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.20, 11.40, 14.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "Сярэбраная нітка". Праграма для пажылых людзей.
11.30, 14.30, 18.30, 22.05. Інфарм ТБ.
11.45. "Прыгажосць". Музычны фільм.
12.05. "Страказа".
• 12.35. "Запіскі Пірата".
◆12.45. "Старадаўнія грузінскія песнапенні". "Красавік".
14.25. Тэлетэкст.
14.45. "Пра тое і пра сёе". Д/ф.
15.10. Фінскія прадпрыемствы-экспарцёры.
16.05. Залаты ключ.
16.15. Казка за казкай.
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. Новы Пецярбург.
◆17.30. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. "Будні". Публіцыстычная праграма.
19.20. Тэлемагазін.
◆19.25. "Трэці дубль". 1-я і 2-я серыі.
22.20. Спартыўныя навіны.
22.30. Ваш стыль.
22.40. Маленькі канцэрт.
◆23.00. "Ад званка да званка" (ЗША).
0.30. Ю.Лаза і А.Місін у Пецярбургу.

8-ы канал

18.00. Аб'явы. Рэклама.
◆18.05. "Карусель".
• "Цырульнікі".
18.30. СОЛТЭК прадстаўляе: "Дарэміфасолькі".
18.35. Астра-клас.
◆19.05. "Хіл Стрыт Блюз".
19.55. Журфак БДУ прадстаўляе...
20.05. Скрытая камера.
◆20.30. "Швейцарскія Рабінзоны". 13-я серыя.
21.30. Час мясцовы.
21.40. Справы надзённыя.
◆21.45. "Сутычкі з бронзавымі байцамі Шао-Ліня"

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
• мультфільмы

НАДВОР"Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікія дажджы, магчыма навальніцы.

Тэмпература паветра ў Віцебску — 13-15°, Магілёве — 14-16°, Мінску, Гродне — 17-19°, Брэсце, Гомелі — 16-18° цяпла.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 40.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі – 68-27-21; аддзел друкаваных ... – 68-29-26; аддзел ілюстрацый – 68-27-74, 68-25-41; уп. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, уп. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-29-56, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Алесь САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ